

JAV ATSTOVŲ RŪMŲ NARYS GINA BALTIJOS ŠALIŲ TEISĘ Į BEVIZĮ KELIONIŲ REŽIMĄ

Washington, DC, gegužės 22 d. Baltijos šalių bičiulis JAV Kongrese John Shimkus paragino savo šalies parlamentarų sudaryti galimybę Lietuvai, Latvijai ir Estijai dalyvauti vizų atsisakymo programoje.

Praėjusią savaitę JAV Atstovų rūmų posėdyje Baltų sambūrio JAV Kongrese vienas pirmininkų J.Shimkus pasveikino JAV Senate inicijuotą imigracijos įstatymo pataisą, kurios dvejiems metams išplėstų dabartinę JAV vizų atsisakymo programoje dalyvaujančių šalių skaičių. Pagal minėtąją programą, kurioje dalyvauja dauguma Europos Sąjungos ir kelios jai nepriklausančios valstybės, jų piliečiai gali vykti į JAV iki 90-ties dienų verslo ir turizmo tikslais.

Tuo pat metu J.Shimkus sukritikavo įstatymo pataisose numatytą vieną sąlygų, jog vizų režimo palengvinimo gali tikėtis valstybės, nusiuntusios į JAV vadovaujamas operacijas Irake ir Afganistane ne mažiau kaip batalioną (nuo 300 iki 1000) karių. "Manau, kad netikslinga taikyti kiekinį reikalavimą mažosioms šalims. Visos Baltijos šalys buvo tvirtos JAV sąjungininkės nuo pat nepriklausomybės nuo Sovietų Sąjungos paskelbimo ir tebėra vykstančio karo prieš terorą rėmėjos", - pareiškė J.Shimkus, kuris yra daugelio Baltijos šalims palankių rezoliucijų ir teisės aktų iniciatorius. "Kadangi šioms šalims trūksta iki nurodomo karių skaičiaus, man atrodo, jog geriausia vertinti šalies atitikimą Vizų panaikinimo programai pagal tai, ar šalis yra gera Jungtinių Valstijų draugė ir sąjungininkė, o ne pagal išpaieigojimų kiekį", - sakė J. Shimkus.

Jis pabrėžė, kad kelios iš 27 dabar dalyvaujančių programoje valstybių nenusiuntė nė į vieną misiją nė vieno kario. "Kodėl tokių reikalavimą taikyti šalims, kurios jau parodė pasiukojimą, kai tuo tarpu kitos apdovanotos už nedalyvavimą?", - retoriškai klausė Baltijos šalių bičiulis.

Jo teigimu, 3,5 mln. gyventojų turinti Lietuva, 2,8 mln. - Latvija ir 1,3 mln. - Estija neturi tokių didelių ginkluotųjų pajėgų kaip Lenkija, kurioje gyvena 38 mln. žmonių, 30 milijonų

daugiau nei visose trijose Baltijos šalyse sudėjus. "Manau, kad neatsakinga sumenkinti jų išpaieigojimą ir pasiukojimą operacijose "Irako laisvė" ir "Tvirta taika", neleidžiant joms naudotis Vizų atsisakymo programa dėl pataisos ypatybių", - pabrėžė J.Shimkus. Jis priminė, kad kiekviena iš trijų Baltijos šalių dalyvauja NATO vadovaujamose misijose, o Lietuva vadovauja NATO ISAF misijos Afganistane Goro provincijos atkūrimo grupei. "Ar šie kariai, veikiantys Šiaurės Atlanto Sąjungoje, neįskaičiuojami į šios pataisos prasmę? Į šį svarbų klausimą būtina atsakyti", - sakė JAV kongresmenas.

Lietuva turi maždaug 60 karių tarptautinėje operacijoje Irake ir 130 - Afganistane.

J.Shimkus taip pat pabrėžė, kad Baltijos šalys aktyviai stiprina pasienio apsaugą, ir pirmiau už kai kurias Vakarų Europos kaimynes įsiveda pasus su biometriniais duomenimis. Be minėtojo reikalavimo dėl karių, Senato patvirtintos pataisos numato, jog į bevizį režimą pretenduojanti šalis turi būti ES nare, o JAV Teritorinio saugumo ministerija turi pripažinti, jog pretendentė nekelia terorizmo grėsmės.

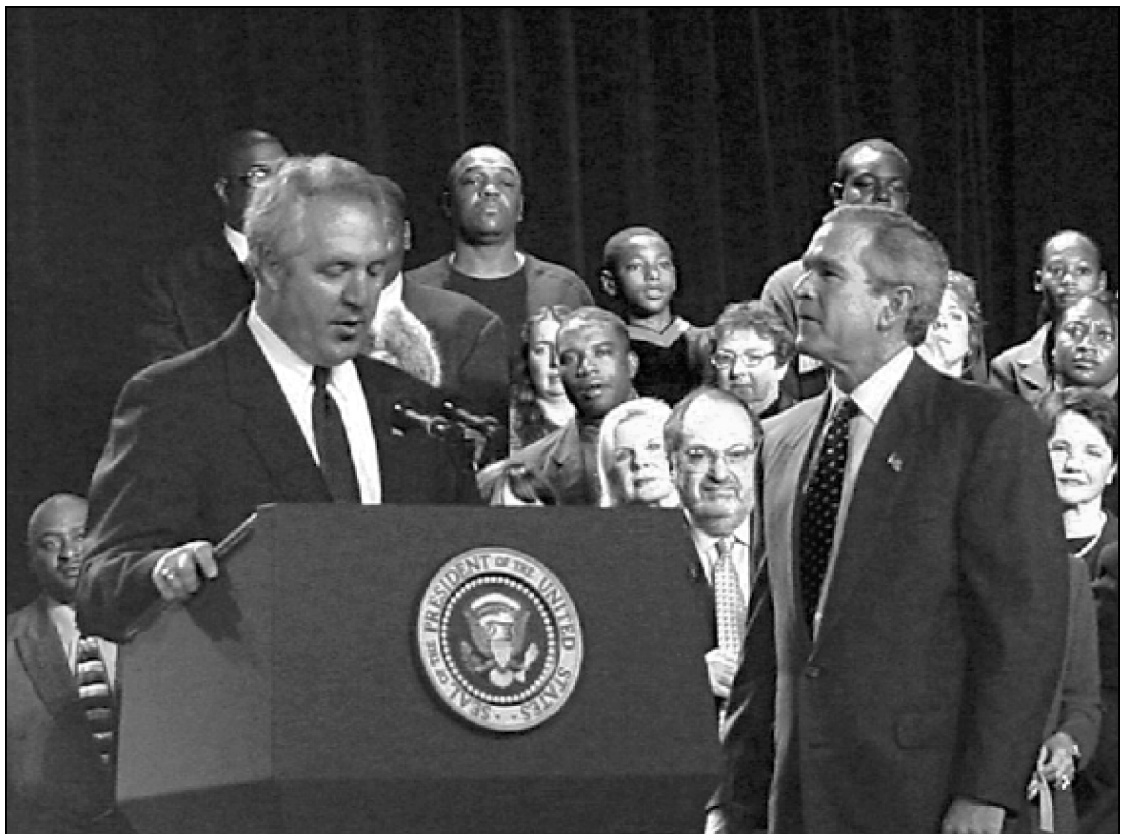
JAV Senato priimtas pataisas dar turi patvirtinti Atstovų Rūmai ir prezidentas.

Lietuva, siekdama galimybės savo piliečiams be vizų vykti į JAV, įgyvendina "kelio gairių" planą, kurį pasiūlė JAV prezidentas George W.Bush pernai vasarį.

Jungtinių Valstijų vyriausybės parengtas planas numato galimybę JAV vizų atsisakymo programą ateityje taikyti naujosiomis Europos Sąjungos narėmis tapusių Vidurio ir Rytų Europos valstybių piliečiams.

Valstybė atitinka bevizio režimo su JAV reikalavimus, kai JAV imigracijos taisyklės pažeidžia ne daugiau kaip 2 proc. atvykstančiųjų. Taip pat atmestų prašymų išduoti vizas negali būti daugiau kaip 3 procentai. Lietuvoje pastaruosius kelerius metus JAV vizas būdavo atsisakoma išduoti apie 30 proc. besikreipiančiųjų.

Lietuva vienašališkai panaikino vizų režimą JAV piliečiams 1994 metais. **LGITIC**

JAV prez. George Bush klausosi Atstovų rūmų nario John Shimkus kalbos, kuris pritaria jo programai.

JAV SENATAS TEIKIA VILTĮ MILIJONAMS IMIGRANTŲ

JAV Senatas gegužės 25 d. balsavo už **Imigracijos įstatymo projektą**, kuris suteiks milijonams nelegalių imigrantų galimybę gauti Amerikos pilietybę. Senatas 62 balsais, 36-iesiems senatoriams balsavus "prieš", priėmė įstatymo projektą, į kurį įeina paketas priemonių JAV sienų su Meksika saugumui užtikrinti ir darbo vietų nelegaliems darbininkams kūrimo programa.

Analitikų nuomone, Jungtinėse Valstijose neteisėtai gyvena maždaug 11-12 mln. nele-

galių imigrantų. Šis įstatymo projektas - pirmasis per pastaruosius 20 metų JAV imigracijos politikos pakeitimas.

JAV prezidentas George W. Bush išreiškė pasitenkinimą, kad projektas buvo priimtas, ir padėkojo Senatui už tai.

"Atstovų Rūmai pradėjo dialogą, pernai priėmė Imigracijos įstatymo projektą. Dabar šio darbo ėmėsi Senatas, ir aš mielai dirbsiu ir su Atstovų Rūmais, ir su Senatu, kad šis projektas taptų įstatymu, kurį galėčiau pasirašyti", - sakoma

G. W. Bush pareiškime.

Diskusijas dėl JAV imigracinės politikos pakeitimų sukėlė masinės protesto akcijos, kurių banga nusirito didžiausiais JAV miestais ir kuriose dalyvavo milijonai ispaniškai kalbančių nelegalių imigrantų.

Baltieji rūmai ketina dislokuoti Meksikos pasienyje dar maždaug 6 tūkst. ginkluotų nacionalinės gvardijos karių, kurie nepatručiuos sienos, o ją stebės, nagrinės informaciją ir ties patuliavimo kelius.

LGITIC

TEISMAS LEIDO PARDUOTI "MAŽEIKIŲ NAFTĄ"

Vilnius, gegužės 25 d. "Mažeikių nafta" New York teismas leido Rusijos susivienijimui "Jukos" parduoti "Mažeikių naftos" kontrolinį paketą. Tai žiniasklaidai patvirtino ūkio ministras Kęstutis Daukšys.

"Teisėjas suprato, kad "Jukos" elgiasi tinkamai reikaluose su laikinuoju valdytoju Eduard Rebgun ir susiderėjo teisingą kainą už 53,7 proc. lietuviškos bendrovės 'Mažeikių nafta' akcijų", - teigiama išsyk po sprendimo išplatintame "Jukos" pranešime spaudai.

Verslo naujienų agentūra "Bloomberg" pranešė, kad akcijas leista parduoti Lenkijos bendrovei "PKN Orlen" už 1,43 mlrd. JAV dolerių.

Žiniasklaidos telefonu kalbintas "PKN Orlen" atstovas spaudai David Piekarz teigė,

PREZIDENTAS ATSISVEIKINO SU JAV AMBASADORIUMI

Vilnius, gegužės 24 d. Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus priėmė kadenciją Lietuvoje baigiantį Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadorių Stephen D. Mull.

"Jūs asmeniškai prisidėjote prie Lietuvai strategiškai svarbių dvišalių santykių su JAV gilinimo, transatlantinės partnerystės stiprinimo ir bendradarbiavimo saugumo srityje Lietuvai siekiant svarbiausių užsienio politikos tikslų", - pabrėžė prezidentas. Lietuvos vadovas padėkojo JAV ambasadoriui už tai, kad šis ypač

kad Lenkijos kompanija labai džiaugiasi dėl teismo sprendimo, kuris atverė kelią baigti sandorį. Jis tikėjosi netrukus atskleisti sandorio detales. Pasak "Bloomberg", E.Rebgun teigė, kad buvo dar vienas potencialus akcijų pirkėjas.

LGITIC

didelį dėmesį skyrė bendradarbiavimui ir bendravimui ne tik su politikais, bet ir su jaunimu, akademinė visuomene, verslo atstovais ir eiliniaais žmonėmis visoje Lietuvoje. Atstovaudamas Jungtinėms Amerikos Valstijoms, ambasadorius daug prisidėjo prie JAV paramos ir labdaros projektų Lietuvoje, verslo ir žmonių ryšių plėtos. "Jūs esate tikras Lietuvos bičiulis ir mūsų interesų atstovas savo šalyje", - pabrėžė V. Adamkus.

Prezidentas ambasadoriui padėkojo už puikiai parengtus kelių aukščiausių JAV pareigūnų - viceprezidento D. Cheney, valstybės sekretorės C. Rice, gynybos sekretoriaus D. Rumsfeld - vizitus Lietuvoje.

Po trijų savaičių baigęs savo kadenciją Lietuvoje, St. Mull taps JAV Valstybės departamento pareigūnu.

www.president.lt

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Valdančiaisiais vėl siekiantys tapti buvę "darbiečiai" susibūrė į Piliietinės demokratijos partiją (PDP), o jos vadovu išrinko Seimo pirmininką Viktorą Muntianą. Ši centro politinę ideologiją išpažįstanti jėga susikūrė jau senokai veikiančios Piliečių sąjungos pagrindu. V.Muntianas buvo vienintelis, kandidatavęs į šios partijos pirmininkus. Vardan demokratijos į PDP vadovus buvo siūlomas ir Seimo narys Henrikas Žukauskas, tačiau jis prieš balsavimą savo kandidatūrą atsiėmė. Už V.Muntiano kandidatūrą visi suvažiavimo dalyviai balsavo vienbalsiai, susilaikiusių ar balsavusių prieš nebuvo. "Labai gerai, - po balsavimo tikino V.Muntianas, paklaustas, kaip jaučiasi. - Kaip nebūtų keista, nei svaigstu, nei žvaigždžių ligos kažkokie simptomai jaučiasi. Matyt, viską atlaikysiu ir pergyvensiu visiškai ramiai, be jokių didesnių pasekmių", Anot parlamento vadovo, PDP sieks su valdančiaisiais derėtis ir bendradarbiauti lygiomis teisėmis. Tačiau paklaustas, kiek sieks ministrų postų, V.Muntianas neatsakė, teigdamas, kad derybų objektu gali būti ne tik postai Vyriausybėje. Valdantieji nusprendė pasirašyti su "piliietininkais" "tarpfrakcinį susitarimą", taip įtvirtinant bendradarbiavimą su naująja frakcija Seime, bet palikti galioti trijų partijų koalicijos susitarimą. Pasak V.Muntiano, jo bendraminčiai siekė akcentuoti būtent bendrą darbą parlamente. Mat valdančiųjų sukurtą Koalicijos tarybą yra kritikavęs net prezidentas Valdas Adamkus.

Nušalintojo prezidento Rolando Pakso vadovaujama Liberalų demokratų partija pakeitė savo pavadinimą į "Tvarka ir teisingumas" (liberalai demokratai). Pasak R.Pakso, būtent tvarkos ir teisingumo labiausiai trūksta šalyje, tad jis ragino tautą vykdyti nepaklusnumo akcijas. Pradėjus balsavimo procedūrą salė Vilniaus kongresų rūmuose sugeltonavo nuo iškeltų balsavimo mandatų: už partijos pavadinimo keitimą balsavo 673 partijos delegatai, prieš – 8, susilaikė – 54. "Ir tepadeda mums Dievas", - balsavimo rezultatus reziumavo R.Paksas. "Lietuvai šiandien labiausiai reikia tvarkos ir teisingumo, į koki lygmenį bepažiūrėtum – aukščiausią politinį ar biurokratinį. Politikai, kurie vagia milijonus, iš televizijos ekranų aiškina mums, kaip gyventi moraliai, sąžiningai, o už jų nugarų žmonės mato labai negražų gyvenimą", - naujo pavadinimo mintį aiškino R.Paksas. Jam susitinkant su rinkėjais šie skundžiasi, jog keturių parlamentinių partijų frakcijų (Socialliberalų, Liberalų sąjūdžio, Liberalų demokratų, Liberalų ir centro sąjungos) pavadinimuose naudojamas tas pats žodis "liberal" kelia painiavą. Savo kalboje bendrapartiečiams R.Paksas ragino imtis pilietinio nepaklusnumo akcijų, ir taip siekti "gilaus ir visa aprėpiančio viešojo gyvenimo demokratizavimo".

Telšių miesto savivaldybės taryba įvykusiame posėdyje nusprendė nušalintajam prezidentui Rolandui Paksui suteikti Telšių miesto garbės piliečio vardą, pranešė partija "Tvarka ir teisingumas" (liberalai demokratai). Ceremonija įvyks savivaldybės iškilmingame posėdyje birželio mėn. 9 d. Šiuo posėdžiu prasidės šventė, skirta Magdeburgo teisių suteikimo Telšių miestui 215 metinėms paminėti.

Valdančiosios Darbo partijos (DP) Seime seniūnė partijos pirmininko pavaduotoja Loreta Graužinienė gegužės 25 d. vyko į Mąsvą susitikti su DP vadu Viktoru Uspaskichu. Tai patvirtino pati L.Graužinienė. "Yra visokių reikalų, tarp visų numatomų darbų, yra numatytas ir susitikimas su V.Uspaskichu. Natūralu, buvo nenumatytas toks ilgesnis jo vizitas, mums reikalingi ir parašai, ir juridika, negali sustoti gyvenimas toje vietoje. Aš greitai grįšiu, buvau labai seniai Maskvoje, dar tarybiniais laikais", - sakė prieš išvykdamą L.Graužinienė. Paklausta, kokių dar darbų ketina nuveikti Maskvoje, L.Graužinienė tenurodė norinti "pasižiūrėti į Maskvą". L.Graužinienė pripažino, ketinanti informuoti V.Uspaskichą apie politinę padėtį, pateikti jam išsamesnės informacijos apie pastarųjų savaitžių įvykius. Neoficialiomis žiniomis, L.Graužinienė gali siūlyti V.Uspaskichui laikinai perleisti partijos vairą. DP vadas esą tokiu atveju Rusijoje užtruktų dar ilgiau. L.Graužinienė taip pat neigė žinias, esą V.Uspaskichas neskuba grįžti į Lietuvą, nes vengia galimo sulaikymo. Paklausta, ką taip ilgai Maskvoje veikia V.Uspaskichas, L.Graužinienė kartojo, jog partijos vadovas "tvarko asmeninius reikalus".

Žiniasklaidos duomenimis, prokurorai aiškinasi, ar didžiausios parlamentinės Darbo partijos vadovai negaudavo kyšių - vadinamojo "atkato" - už verslininkams padėtą gauti Europos Sąjungos paramą, Valstybės saugumo departamentas tiria, ar į šios partijos kasas per kitas įmones neplaukė ir Rusijos specialiųjų tarnybų pinigai. Valdančiosios koalicijos partnerių - socialdemokratų ir valstiečių liaudininkų - atstovai anksčiau yra pripažinę, jog DP užgulę įtarimai gali paveikti visos koalicijos ateitį. Teisėsaugininkai jau apklausė kai kuriuos DP narius, DP būstinėje buvo atliktos kratos.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

Irako vadovai pirmą kartą, kai buvo pašalintas diktatorius Saddam Hussein, gegužės 20 d. patvirtino krašto vyriausybę – 36 ministrus, tačiau dar be trijų ministerijų – Krašto gynybos, Vidaus reikalų ir Valstybės saugumo ministrų, kadangi sunitų, šiitų ir kurdų vadai vis dar negali susitarti, kas turėtų būti ministrais. Nuotraukoje Irako prezidentas Jalal Talabani sveikina ministrą pirmininką Nuri Kamal al-Malikę.

AP

JAV DAR NENUSPRENDĖ

JAV kol kas nebandė rasti sąskaitų, kuriose galėtų būti Baltarusijos valdininkų lėšų, taip pat nepriėmė sprendimo jų išaldyti, pareiškė JAV ambasadorius Baltarusijoje George Krol Minske.

Pasak jo, "JAV šis klausimas dar svarstomas. Jį būtina

suderinti su Finansų ministerija ir kitomis žinybomis".

"ES jau nusprendė blokuoti sąskaitas, jei tokių bus rasta ES teritorijoje. Žinau, kad dabar svarstoma, kaip jas galima aptikti", - pridūrė G.Krol.

Paklaustas, ar veiksmingas bus draudimas įvažiuoti į JAV

teritoriją Baltarusijos valdininkams, diplomatas pažymėjo, kad tokios priemonės "galbūt turės moralinį poveikį kitiems". Tuo pat metu JAV ambasadorius pripažino, "kad skausmingesnis" bus ES sprendimas. "Šios sankcijos - ne vienintelė priemonė. Gali būti ir kitų sankcijų - tai aktualus klausimas ES ir JAV", - pareiškė jis.

LRT

RAGINIMAS PASAULIUI PALAIKYTI NAUJĄJĮ IRAKĄ

Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Tony Blair paragino pasaulį palaikyti naująjį demokratinį Iraką. Daug valstybių, tarp jų ir Vokietija bei Prancūzija priešinosi invazijai į Iraką, todėl, pasak T. Blair, atėjo laikas susitaikymui ne tik Bagdade, bet ir visoje tarptautinėje bendruomenėje.

"Karas suskaldė pasaulį. Irakiečių kova už demokratiją

turėtų suvienyti jį, - sakė T.Blair savo kalboje apie užsienio politiką Georgetown universitete. - Jiems reikia mūsų paramos". Jis, Bagdade teigė, jog Irakas yra "demokratijos kūdikis, kovojantis už teisę gimti" ir kad pasaulis turėtų paremti naująją jo vyriausybę. T.Blair savo kalboje taip pat paragino imtis esminių reformų tokiose organizacijose kaip Jungtinės Tautos (JT),

Pasaulio bankas ir Tarptautinis valiutos fondas, kad būtų galima efektyviau kovoti su pasaulio krizėmis.

"(JT) Saugumo taryba, kurioje nuolatinė narė yra Prancūzija, bet ne Vokietija, Didžioji Britanija, bet ne Japonija, Kinija, bet ne Indija, jau nekalbant apie Lotynų Ameriką ar Afriką, negali būti teisinga šiuolaikiniame pasaulyje", - sakė T.Blair.

LRT

GRUZIJA NAIKINS "NEŽINOMUS ORLAIVIUS"

Gruzija pasiryžusi sunaikinti skraidymo aparatus, kurie pažeidžia jos oro erdvę, pareiškė oficialūs asmenys Tbilisyje. "Gruzija gali imtis priemonių ir sunaikinti skraidymo aparatus, jeigu jie nereaguos į įspėjimą", - pareiškė šalies parlamento gynybos ir valstybės saugumo komiteto pirmininkas Georgij Dargamadzė žurnalistams gegužės 26 d.

Tbilisyje.

Savo ruožtu respublikos gynybos ministras Iraklij Okruašvili patvirtino žiniasklaidai, kad Gruzija pasiryžusi imtis atitinkamų priemonių, jeigu į oro erdvę įsiverš "nežinomi skraidymo aparatai, keliantys grėsmę eismui ore ir strateginiams objektams".

Gruzijos gynybos ministerija gegužės 26 d. išplatino

pranešimą, kad gegužės 25 dieną Gruzijos oro erdvę pažeidė nežinomas sraigtasparnis, kuris iš Rusijos pusės įskrido 20 km į Gruzijos teritorijos gilumą Cchinvalio regione.

Pranešime pažymėta, kad vietovėje, kur buvo pažeista oro erdvė, eina viena tarptautinių oro trasų, ir nesuderinti skrydžiai gali turėti baisių padarinių.

bernardinai.lt

POPIEŽIAUS BENEDIKTO XVI ŠV. MIŠIOSE – 200 TŪKST. MALDININKŲ

Daugiau kaip 200 tūkstančių maldininkų sveikino popiežių Benediktą XVI Pilsudskio aikštėje Varšuvos centre. Čia jis aukojo pirmąsias savo kelionės po Lenkiją šv. Mišias po atviro dangumi.

Nepaisydami pliaupiančio lietaus, žmonės susirinko aikštėje ir gretimose gatvėse bei parkuose. Kartu su lenkais į susitikimą su popiežiumi atvyko keli tūkstančiai tikinčiųjų iš kaimyninių šalių, tarp jų –

iš Lietuvos.

120 kunigų ir vyskupų, kurie kartu su popiežiumi koncelebravo šias mišias, nuėjo su juo prie pastatytos trijų pakopų pakylės.

Popiežius savo homiliją pradėjo žodžiais, kuriuos prieš 27 metus pasakė populiariusis jo pirmtakas Jonas Paulius II. "Čia, Sekminių išvakarėse, popiežius Jonas Paulius II ištarė reikšmingus maldos žodžius "Viešpatie, atsiųsk Šventąją Dvasią - ir atnaujink

žemės veidą!" Ir pridūrė: "Šios žemės veidą", - lenkiškai sakė Benediktas XVI.

Šiuos 1979-aisiais pasakytus žodžius ir Jono Pauliaus II raginimą lenkams nebijoti daug kas šioje katalikiškoje šalyje suprato kaip raginimą priešintis komunizmui. Lenkija, kur 1980 m. buvo įsteigta profesinė sąjunga "Solidarumas", parodė Europai kelią, kaip atsikratyti komunizmo. "Kaip galime šandien nedėkoti Dievui už visa, kas buvo pasiekta jūsų gimtojoje žemėje ir visame pasaulyje popiežiaujant Jonui Pauliui II?" - klausė Benediktas XVI.

LRT

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija “Viltis”, Inc.

Algirdas V. Matulionis, *Pirmininkas / President*

Vytautas Radžius, *Redaktorius / Editor*

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

TAUTOS VIENYBĖS ŠVENTĖ

Kai mes šiomet gegužės 29 dieną prisimename savo mirusius artimuosius lankydami jų kapus, dalyvaudami pamaldose už jų sielas ir pagerbdami žuvusių karių atminimą, tai beveik tuo pačiu metu ir Lietuvoje – gegužės 21 dieną buvo prisimenami mūsų tautos laisvės gynėjai pagerbiant valstybiniais apdovanojimais tų kovų dalyvius, partizanų rėmėjus ir karius. Lietuvos Respublikos prezidentas priminė, jog “Lietuva šandien švenčia prasmingą šventę – Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dieną. Šią dieną visuomenė atidžiau žvelgia į Lietuvos praeitį ir dabartį, į mūsų tautos ir valstybės nueitą kelią. Aiškiai prisimena tikrąsias vertybes, kurios ir tamsiausiais, tragiškiausiais istoriniais tarpsniais leido išlikti vieninga bendruomene, stiprino tautą ir valstybę.

Tas išlikimas būtų neįmanomas be Lietuvos laisvės gynėjų drąsos ir pasiaukojimo. Šandien, žvelgdami iš istorinės perspektyvos, aiškiai matome, kad visų laikų laisvės kovotojų gyvenimai ir likimai paženklinti tuo pačiu prasmės ženklu. Aštuonioliktųjų Lietuvos Respublikos savanoriai, pokario partizanai, sąžinės kaliniai ir disidentai sovietinėje okupacijoje -- visus šiuos žmones vienijo laisvės troškimas ir sąžiningas istorijos išgyvenimas nebijant pasiaukoti dėl savo tautos, renkantis tikrąsias vertybes, klausant ne racionalaus išskaičiavimo, o širdies ir tiesos balso.

Todėl kartojau ir visada kartosiu: būtina šią tiesą perduoti ateities kartoms. Laisvės gynėjų vardai ir skaudi, bet didinga patirtis – neatskiriama mūsų istorijos dalis. Todėl ypač svarbu, kad Lietuvos partizanų ir jų artimųjų atmintis rastų deramą vietą mūsų kultūroje, jaunuomenės vadovėliuose. Tai visais laikais turi likti neatskiriama tautos atminties dalimi.

Prisimenant mūsų valstybės himno žodžius, iš tokios praeities Lietuvos sūnūs te stiprybės semias. Tokie praeities fragmentai jaunajai mūsų Tėvynės kartai turi būti moralės pavyzdys. Jie turi brandinti suvokimą, kad visi šandien, čia ir dabar, savo darbais ir mintimis esame tautos ir valstybės dalis.

Neabejotinai tokia pat svarbia tautos ir valstybės dalimi, tokio pat tarnystės pareigai pavyzdžiu laikytini ir mūsų šandienos kariai, pasiaukojamai tarnaujantys tarptautinėse misijose ir pelnantys Lietuvai pačių gražiausių žodžių ir įvertinimų.

Lietuvos kariai savo tarnyba, savo prasminga veikla irgi kuria istoriją, kuria Lietuvos ir pasaulio dabartį ir ateitį.

Be visuomenės paramos kariai negalėtų taip tvirtai atstovauti Lietuvai tarptautinėse misijose. Kariuomenė – tai ne tik ginklai, bet tai kiekvienas karys, jaučiantis savo artimųjų, visos Lietuvos piliečių kasdieninę moralinę paramą. Be visuomenės palaikymo mūsų kariuomenė nebūtų tokia stipri ir tvirta morališkai.

Istorija tęsiasi, bręsta naujos kartos, ir tautos kūrimo darbus perima mūsų vaikai ir vaikaičiai. O šandieniniai kariai tegul bus pavyzdys būsimiesiems tautos gynėjams ir tautos kūrėjams.

Noriu tikėti, kad ir Lietuvos laisvės gynėjų auka, ir šandieninės visuomenės pastangos tarnaus vienam tikslui – tėvynės gerovei ir kūrybai.

Jums – laisvę apgynusiems Lietuvos piliečiams bei jų artimiesiems, taip pat mūsų kariams, pasiaukojamai tarnaujantiems tarptautinėse misijose, pasižymėjusiems krašto apsaugos sistemos pareigūnams - noriu įteikti valstybinius apdovanojimus.”

JEI BŪČIAU PATARĖJAS

Patarėjams sunkūs laikai

Tiems, kurie vadovaujami tautine sąmone ir valstybingumo nuojauta šandien būti bet kurioje Lietuvos Respublikos valdžios atsakingoje vietoje turi būti nejauku. Tačiau yra tokių, kurie, anot seno posakio, “turi kiaulės akis”, ir visi tie skandalingi korupcija ir neapsikuopimu kaltinimai valdžiai – nė motais. Atrodo tol, kol per sekančius Seimo rinkimus nomenklatūrininkai ir archangelskininkai nebus pasmeigti ant politinių šakių ir išnešti į istorijos sąvartyną, sėdės prisvilę savo valdiškose kėdėse su atkištu maišu ties ES gausybės ragu. Todėl šandien, jei ir būčiau žvalus, ką tik pasauliui akis pravėręs, jaunuolis, nė iš tolo nestočiau į patarėjų kandidatų eiles. Tačiau, dažnai niežti liežuvį duoti valdžiai patarimus, nors ir neprąšant.

Ką patarčiau šandien?

Tiems, kuriems rūpi Lietuvos likimas, patarčiau spausinti visas valdžios sritis atrasti tame politiniame kermošiuje vieną – kitą momentą pagalvoti bent apie pagrindinius būtinus žingsnius Lietuvos Respublikos rytdienos saugumui užtikrinti. Dabar reikia imtis žingsnių, kurie teigiamai paveiktų viso Baltijos regiono, net visos ES, ateitį. Siūlyčiau:

Formaliai ir propagandiniai kelti aikštėn Molotov-Ribbentrop pakta primenantį gėdingąjį Shrioder-Putin “pakta” – suokalbį tiesti dujotiekį Baltijos jūros dugnu. Tuo pačiu prieš pasaulio viešąją nuomonę iškelti JAV viceprezidento Richard Cheney įspėjimą apie Rusijos energetinį šantažą. Bent jau, kad niekas negalėtų sakyti: “O kodėl tylėjote?”

Černobilis ir dujotiekis

Organizuoti kitas Baltijos regiono valstybes reikalauti iš ES narės – Vokietijos, kad sustabdytų dujotiekio darbus,

kol negaus nešališkų ekologinių tyrėjų užtikrinimo, kad nei dujotiekio tiesimas, nei jo naudojimas nesukels Černobilio masto katastrofos Baltijos jūroje.

Net manant, jog “iš to nieko nebus”, tai bus formalus atsakingumo naštos Vokietijai užkrovimas. Tai atsilieptų ir kitose derybose.

Jei be saugumo užtikrinimo ir net po kokio nors (aiškiai neaiškaus...) užtikrinimo dujotiekis bus tiesiamas, viešai, per visus galimus diplomatinis ryšius reikalauti, kad kitas savo kaimynes, priedu – ES nares, KGB pulkininkų valdomai Rusijai dar kartą išduodanti Vokietija jaustų pareigą gaunamomis Putin dujomis pasidalinti su Lenkija ir trimis Baltijos valstybėmis. (Suprantama, jei tai darytų, jai nieko neliktų...)

Europos “senbūvių” atsakomybė

Būtų klaida, žinoma, jei tik dujotiekiu apeinamos valstybės grumtųsi diplomatija bei propaganda su Vokietija ir, netiesioginiai, su KGB-istine Rusija. Reiktų priminti likusiai Europai jos moralinius ir valstybinius ES išpareigojimus kitoms ES narėms.

Gera proga priminti, kad mus iš civilizuotų diplomatinių aukštybių pamokyti pasišovusios Europos valstybės tylėjo, kai Lietuvą ir kitas pavergtas Europos tautas virš 50 metų engė ir žudė dabar Europos pramonę dujomis maitinanti Maskva.

Patogiai tylėjo ir tada, kai Kremlius jų panosėje statė pavojingas, ypač sovietinėje “saugumo” priežiūroje, Ignalinos atominę jėgainę. O dabar jie nori, kad ją tuoj pat uždarytume, ir dargi mus palieka atvirus Maskvos energetikos šantažui. Ir šiuo atveju patogiai tylima “kultūringoje” bei “demokratinėje” Europoje. Tai aiškiai parodė ES užsienio politikos cariuko J. Solana laiky-

sena valstybių vadovų suvažiavime Vilniuje. O ponas Solana JAV dešiniųjų spaudoje net prieš porą dešimtmečių buvo minimas kaip “Pirėnėjų ultrasocialistas”. Tada jis trynėsi tarp Jungtinių Tautų globalizmo vaidilų.

Išipareigojimai prieš išipareigojimus

Kai Briuselis nesilaiko ES išipareigojimų kuriai savo narei, nebūtina iš ES išstoti. Pakanka pasirinkti, kokių išipareigojimų ES dėl to dera atsisakyti Briuselio diskriminuojamai ES narei. Šiuo atveju aišku, kad, Lietuvai apsiginti nuo diskriminacijos ir, to pasėkoje, nuo energetinio šantažo, logiška ir tikslinga susilaikyti nuo Ignalinos jėgainės uždarymo. Savo archyve turiu seną *Washington Times* dienraščio straipsnį, kuriame teigiama, kad kai kuriems buvusiems Sovietų okupuotiems kraštams sovietinių atominų jėgainių uždarymas yra “tolygu valstybės uždarymui”.

Tad, jei būčiau mūsų vyriausybės, Seimo ar prezidento patarėju, patarčiau viešai ir garsiai paskelbti, kad Lietuva reikalauja sustabdyti ES eurokratų energetinę diskriminaciją ir derėtis iš naujo visais ES ir Lietuvą siejančiais energetikos klausimais. Jei ES nesiims žygių sustabdyti Maskvos šantažą, ieškoti kitų energetikos šaltinių ir reikalauti, kad kitos ES šalys padengtų statomos naujos, saugesnės, jėgainės statybos išlaidas, kol mes uždarysime dabartinę jėgainę.

Briuselio prieš Lietuvą diskriminacijos byloje būti arbitru bei tarpininku reiktų kviesti pašalinę valstybę, ne ES narę, JAV.

Šie patarimai priedu gali praversti propagandai ir diplomatijai įvykus galimiems pasikeitimams Rusijoje, Europos Sąjungoje, Artimuosiuose Rytuose ar su energetika susijusioje Azijoje bei Afrikoje.

Vilius Braženas

BALTARUSIJA GNIUŽDO OPOZICIJĄ

Baltarusijos vyriausybė slopina opozicijos veiklą ir gniuždo žmogaus teisių gynėjus, savo metinėje ataskaitoje nurodo Didžiojoje Britanijoje veikianti organizacija "Amnesty International".

Pernai Baltarusijos vyriausybė "toliau varžė žodžio ir susirinkimų laisves, opozicijos aktyvistai buvo savavališkai su laikomi, o milicija, kaip įtariama, su jais blogai elgėsi", sakoma šios tarptautinės teisių gynimo organizacijos ataskaitoje dėl padėties pasaulyje. "Žmogaus teisių gynėjai ir pilietinės visuomenės organizacijos patyrė tolesnius suvar-

žymus ir puldinėjimus. Tiriant keturias bylas dėl (žmonių) dingimo nepadaryta jokios pažangos".

Ataskaitoje pažymima, kad Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacija kritikavo Baltarusiją dėl nepriklausomos žiniasklaidos trūkumo, o Europos Parlamentas pasmerkė opozicijos veikėjų puldinėjimus.

"Žmogaus teisių (gynimo) organizacijos, kurių darbui ir taip labai trukdė biurokratiniai registracijos reikalavimai ir prieštaringai (vertintini) nurodymai, susidūrė su naujomis kliūtimis", - nurodoma joje.

Baltarusijos prezidentui Aleksandr Lukašenka, kovo mėnesį per rinkimus, kurių rezultatai buvo ginčijami, užsitikrinusiam trečią kadenciją, ir kitiems aukštiems šalies pareigūnams buvo uždrausta atvykti į Europos Sąjungą ir JAV. Tokį sprendimą Vakarai priėmė dėl to, ką vadina represijomis ir balsų klastojimu.

Rusija tvirtai remia Minską ir kovą įvykusius prezidento rinkimus vadina laisvais. *LRT*

Rusijos gynybos ministras Sergej Ivanov patvirtino, kad Maskva parduos Iranui priešlėktuvinės gynybos kompleksus "Top-M1". *LRT*

Iškilmingoje Lietuvos partizanų pagerbimo šventėje, vykusioje aikštėje prie Krašto apsaugos ministerijos, LR prezidentas Valdas Adamkus pabrėžė, kad vienybės tarp visuomenės ir kariuomenės idėja, telkusi tautą sunkiausiais istorijos laikotarpiais, šiandien yra svarbi visiems Lietuvos žmonėms.

www.president.lt

GINTARAS SONGAILA: RUSIJA, ORLENGEITAS IR NAIVUOLIAI KAZACHAI

Mūsų valstybės viešasis gyvenimas yra dvejojo pobūdžio. Vienais atvejais visas būrys laikraščių ir televizijų puola nagrinėti kurią nors temą. Paprastai nesusilaikoma nuo "spardymo kojomis" ir "batų šluostymo" į kokius nors viešojo gyvenimo veikėjus. Visuomenė murkdoma nuolat besikartojančioje muilo operoje.

Kitais atvejais – griebiamasi visuotinės tylos, vengiama viešai svarstyti ir aiškintis, nors tai ir būtų strateginiai, visai Tautai svarbūs politiniai spendimai. Chrestomatiniai pavyzdžiai: Sutarties dėl Konstitucijos Europai ratifikavimas Seime, aistringas siekimas skubiai panaikinti Lietuvos pinigus ir įvesti eurą. Ypač akivaizdžiai šiuo metu tylima dėl Algirdo Brazausko Vyriausybės itin keisto ir staigaus "apsisprendimo", kad "Mažeikių naftos" akcijos būtų parduotos vienam iš pretendentų. Tiesa, iš Lietuvos derybininkų pusės pasigirdo nedrąsios replikos, kad sandoris dar nebaigtas.

"Mažeikių naftos" akcijų pardavimas yra reikšmingas visuomenei dėl galimų konkrečių padarinių mūsų šalies ekonominiam gyvenimui, saugumui, jos geopolitinei padėčiai ir pagaliau dėl politinės korupcijos grėsmių. Daug viešosios energijos buvo išlieta dėl neskaidraus pasirinkimo, parduodant "Mažeikių naftos" akcijas "Williams" kompanijai. Juk ir tuometinė Vyriausybė tiesiogiai derėjosi su įvairiomis kompanijomis, tik liko ne visai aišku, kodėl kiti pretendentai buvo atmesti. Vis dėlto tuomet visuomenei buvo pateikti bent jau politiniai ar geopolitiniai motyvai. Buvo

remiamasi hipoteze apie didesnes galimybes įstoti į NATO, strateginiu investuotoju pasirinkus "Williams" kompaniją. Taip pat buvo svarstomi nacionalinio saugumo sumetimai, siekiant, kad strateginė įmonė neatitektų glaudžiai su Rusijos valdžia susijusiam "Lukoil" koncernui.

Kas įvyko dabar?

A. Brazauskas gegužės 24 d. staiga oficialiai paskelbė naujieną, kad "Mažeikių naftos" akcijas "Jukos" nuspręsta parduoti tiesiai Lenkijos koncernui "PKN Orlen". Taip neva nusprendė "Jukos" tokiame sprendimui pritaria ir Lietuvos Vyriausybė. Liko neaišku, kuo gi Lenkijos naftos koncerno pasiūlymas iš tikro buvo geresnis Lietuvai už Kazachijos naftos gavybos įmonės "KazMunaiGaz" pasiūlymus? Pagal kokius viešai paskelbtus, teisės aktais apibrėžtus kriterijus buvo pasirinktas vienas pretendentas, o atmestas kitas? Kadangi visuomenė mažai apie tai informuojama, belieka spėlioti, remiantis kai kuriais skurdžiais faktais ar anksčiau oficialiais pasisakymais, skelbtais žiniasklaidoje:

1. A. Brazausko paskelbtas motyvas, kad patogiau ir geriau "Jukos" priklausančias akcijas parduoti tiesiai strateginiam investuotojui.

Tai kodėl Vyriausybės vadovas iki šiol viešai skelbė apie visiškai priešingą strategiją, numatančią, kad "Jukos" akcijas už suderėtą kainą prieš tai išpirks Lietuvos Vyriausybė? Ar visa tai tebuvo tik dūmų uždanga ne tik mums, Lietuvos piliečiams, bet ir naivuoliams kazachams, kurie mūsų Vyriausybei vežė kredito garantijas, kad ši galėtų iš

"Jukos" išpirkti akcijas? Žiniasklaida nepasigavo dienraštyje *Verslo žinios* gegužės 25 d. pasirodžiusio pranešimo, kad "Jukos" atstovas paneigė A. Brazausko teiginius apie "Jukos" sprendimą parduoti akcijas tiesiai Lenkijos koncernui, ir oficialiai patvirtino, kad ketina parduoti savo akcijas tiesiogiai Lietuvos Vyriausybei (!). Pasirodo, A. Brazausko "ištransliuotą" informaciją apie "Jukos" "sprendimą" paskleidė ne "Jukos", o... Rusijos valdžios deleguotas stebėtojas, kuris JAV teisme dėl "Jukos" bankroto iki šiol stabdė "Jukos" turimų "Mažeikių naftos" akcijų pardavimą. Kodėl A. Brazauskas ne tik paskleidė Rusijos valdžios informaciją apie anksčiau minėtą "sprendimą", bet ir avansu jam pritarė? Kodėl A. Brazauskas sutiko su "Jukos" sprendimu, kuris jai pačiai nebuvo žinomas?

2. Motyvas, kad Lenkijos koncernas pasiūlė geresnę kainą.

Tai kodėl Vyriausybė apsisprendė, nepalaukusi galutinio kazachų pasiūlymo. Juk dar gegužės 25 d. buvo numatytas susitikimas su kazachų bendrovės atstovais, kurie skelbė ir tebeskelbia, kad turi naują pasiūlymą Lietuvos Vyriausybei. Kai buvo paskelbta apie Vyriausybės "apsisprendimą", vakarykštį susitikimą kazachai atšaukė, tačiau pareiškė, kad nori tęsti derybas ir laukia mūsų Vyriausybės kvietimo. Įdomu, kad "mūsų" Vyriausybė su kazachais kalba tik apie akcijų kainą, bet ranka numojo į jau anksčiau pateiktus kazachų pasiūlymus Lietuvai įsigyti naftos verslovių Kazachijoje akcijas... Suprantama, kad tokia galimybė siūloma ne

už "Jukos" priklausančias "Mažeikių naftos" akcijas, bet už Lietuvos Vyriausybės valdomas akcijas, kurias ji nori parduoti lygiagrečiai su "Jukos" akcijomis.

3. Motyvas apie strateginio investuotojo siūlomas investicijas į "Mažeikių naftą".

Jeigu tai tikroji Vyriausybės "apsisprendimo" priežastis, tai kodėl šio motyvo Lietuvos Vyriausybė viešai nenagrinėjo, nelygino pretendentų pasiūlymų ir pagaliau, kodėl šiuo motyvu nepagrindė savo "apsisprendimo". Apie abiejų pretendentų siūlomą akcijų kainą buvo viešai skelbta, tačiau apie "KazMunaiGaz" siūlomas investicijas nieko nežinome, priešingai nei apie Lenkijos koncerno numatomas investicijas. Neaišku, kiek šie Lenkijos koncerno pažadai yra rimti išsipareigojimai, o kiek tušti žodžiai.

4. Motyvas, kad pirmenybė teikiama strateginiam investuotojui, kuris turi geresnes garantijas dėl naftos tiekimo.

Tai kuo gi Lenkijos koncernas geresnis už pretendentą iš Kazachijos, kuris turi nuosavų naftos gavybos šaltinius ir per Lietuvą nori veržtis į Europos rinką? Kas pasikeitė nuo to laiko, kai Vyriausybės atstovai skelbė, kad kazachų naftos tiekimo garantijos yra patenkinamos, o Lenkijos koncernas šiuo atžvilgiu turi menkesnes galimybes (iš esmės ne ką geresnes "garantijas", kurias savo metu "turėjo" ir "Williams" kompanija)?

5. Koks nors kitas strateginis motyvas.

Priešingai negu su "Williams" aferą, kur viską nusvėrė nepalaužiamas siekimas patekti į NATO, jokie kiti motyvai šiuo atveju viešai nebuvo aptarti. Kuo gi Lenkijos koncerno pasirinkimas strategiškai yra geresnis? "Mūsų" Vyriausybė, atrodo, numojo ranka į Lietuvos geopolitinius interesus ir nepretenduoja į nors kiek savarankišką Lietuvos vaidmenį, o plačiojoje visuomenėje šie aspektai apskritai nėra svarstomi. Kokia padėtis geresnė – būti suspaustiems tarp Rusijos ir Lenkijos, kurios naftos perdirstimo gamyklos pačios yra labai pažeidžiamos, neturėdamos naftos žaliavų šaltinių, ar spausti Rusiją iš Kazachijos, kaip Ukraina spaudė Rusiją dėl dujų, turėdama jos šaltinį Turkmėnijoje? Manau, ekonomiškai sparčiai auganti Kazachija, už kurios kelia galvą ir Kinijos galybė, padėtų Rusijos valdžiai įtikinti, kad naujoje geopolitinėje situacijoje Rusijai naudingiau draugauti su Lietuva ir

kitomis Rytų Europos šalimis lygiateisiais pagrindais, o ne iš jėgos pozicijų...

Žiniasklaidoje buvo paskleistos suklusti verčiančios užuominos, kad "Mažeikių naftos" akcijų pardavimas galingiausiam Lenkijos koncernui padės išspręsti elektros tilto per Lenkiją projekto įgyvendinimą. Tačiau kuo elektros tilto projektas Lenkijai buvo nenaudingas iki šiol? Kas, kaip ir kodėl šį projektą Lenkijoje (o gal ir Lietuvoje) stabdė?

Netikėtam Vyriausybės "apsisprendimui", kurį padiktavo Rusijos valdžios atstovas, tą pačią dieną jau pritarė ir opozicija, tiksliau, "opozicijos vadas" Seime Andrius Kubilius (įdomu, ar šį reikalą jis aptarė su savo politiniais kolegomis?). Dar daugiau, pasak paties A. Kubiliaus, jis netgi įtikinėjo A. Brazauską, kad "Mažeikių naftos" akcijos būtų parduodamos Lenkijos koncernui. Kadangi "PKN Orlen", anot A. Kubiliaus, yra patikima bendrovė (pridursime, "vakarietiška", nes yra į vakarus nuo Lietuvos) ir ji sukoncentruos savo rankose apie 30 proc. Rusijos naftos eksporto į Europą srauto, tai Rusija turės su ja rimtai kalbėtis. Tačiau, **pirma**, tai tik "PKN Orlen" atstovų argumentas, kuris A. Kubiliui kažkodėl paliko didžiulį įspūdį. **Antra**, o gal toks naftos perdirstimo koncentravimas Rytų Europoje (Rytų Vokietijoje, Lenkijoje, Čekijoje, Baltijos šalyse ir kt.) kaip tik padidins Rusijos galimybes kryptingiau organizuoti ir didinti savo įtaką šiam regionui? **Trečia**, o gal tai yra Rusijos valdžios atsarginis sudėtingo žaidimo variantas tam atvejui, jeigu JAV teismas leis "Jukos" parduoti jos turimas "Mažeikių naftos" akcijas ir taip užkirs Rusijos valdžiai kelią tiesiogiai perimti "Mažeikių naftos" akcijas? **Ketvirta**, ar "PKN Orlen" tai iš tikrųjų patikima bendrovė?

Atsakant į paskutinį klausimą, verta būtų sugrįžti prie kolektyvinio "stiliaus" žiniasklaidoje dėl to, kas yra susiję su "PKN Orlen" patikimumu. Juk keleri metai Lenkijoje ir Čekijoje vyko skandalai, susiję su šia bendrove, vadinami Orlengeitu. Šių skandalų atgarsiai tuomet buvo pasiekę ir Lietuvos žiniasklaidą. Tačiau šiuo metu Lietuvos žiniasklaidą, išskyrus gal tik vieną laikraštį, apie šiuos faktus sutartinai tyli ir visuomenei jų neprimena. Opozicijos, politologų ir kitų specialistų, išskyrus gal tik vieną išimtį, tylą nestebina – šiuo atžvilgiu jau seniai nusiritome į provincia-

(Nukelta į 5 psl.)

(Atkelta iš 4 psl.)

RUSIJA, ORLENGEITAS...

laus dvaro lygmenį. Tačiau kaip su žiniasklaida? Nejaugi užteko vien tik šen ar ten pasirodžiusių "PKN Orlen" reklamos užsakymų? O gal yra ir kitų svertų? Ši versija turbūt arčiau tiesos. Netgi ir tas vienintelis laikraštis, kuris dabar parašė apie skandalus, susijusius su "PKN Orlen" (t. y. apie lenkų kyšininkavimo buvusiam Čekijos premjerui Stanislavui Grosui bylą, susijusią su "PKN Orlen" vykdytu Čekijos naftos perdirbimo įmonės "Unipetrol" privatizavimu; apie su šiuo Lenkijos koncernu susijusią naftos kontrabandos bylą "aštuonkojis"; ir netgi apie buvusiam Lenkijos premjerui Leszekui Milleriui mestus kaltinimus dėl "PKN Orlen" vadovybės nušalinimo), ir tas kruopščiai išcenzūravo kai kuriuos visuomenei svarbius duomenis. Nebuvo parašyta, kad "PKN Orlen" vadovybė buvo nušalinta, nes tuometinis Lenkijos premjeras galimai siekė, kad ši koncerną įsigytų "Lukoil" koncernas. Dar įdomiau, kad buvo nutylėti faktai, jog šis skandalas kilo dėl vieno iš pagrindinių Lenkijos koncerno akcininkų Jan Kulczyk ryšių su Rusijos slaptosiomis tarnybomis, konkrečiai su garsiuoju Rusijos slaptųjų tarnybų darbuotoju Vladimir Alganov, taip pat dėl jo įtakos buvusiam Lenkijos premjerui L. Miller ir buvusiam Lenkijos prezidentui Aleksandr Kwasniewski. Kalbame apie tą patį V. Alganov, kuris 1997 metais buvo išvytas iš Lenkijos už šnipinėjimą, kuris 2002 metais Lietuvoje rūpinosi Lietuvos energetika (dėl to labai nerimavo konservatoriai), kuris rūpinosi dėl elektros tilto iš Rusijos į Vakarų Europą tiesimo, apeinant Lietuvą... ir kuris ir šiuo metu dar tebėra koncerno "Lukoil" valdybos narys...

JAV teismo sprendimas

Taigi sulaukiame JAV teismo, nagrinėjančio "Jukos" bankroto bylą, sprendimo, leidžiančio "Jukos" parduoti jai priklausančias "Mažeikių naftos" akcijas. Tačiau žiniasklaida šiam sprendimui skyrė daug mažiau dėmesio negu Loretai Graužinienei. Nežinome tikslaus sprendimo turinio. Nežinome, ar labai Rusijos atstovas priešinosi tokiam teismo sprendimui. O gal vieši pareiškimai apie numatomą akcijų pardavimą Lenkijos koncernui tebuvo A. Brazausko manevras, siekiant, kad Rusijos atstovas teisme nesipriešintų akcijų pardavimui? Vargu. Nepaisant Vyriausybės atstovo perspėjimų, kad sandoris dar nebaigtas, kolek-

tyvinė žiniasklaidos banga jau pasigavo, kad viskas nuspręsta. Rusijos atstovas nusprendė, Lietuvos Vyriausybė nusprendė, Lietuvos žiniasklaida taip pat nusprendė. Beliko pačiam "Jukos" nuspręsti, kad pasirodė pranešimai apie jos sprendimą parduoti akcijas ne Lietuvos Vyriausybei, bet Lenkijos koncernui, atitinka tikrovę. **O gal Lietuvos Vyriausybė dar turi teisinių svertų pasinaudoti pirmenybės teise ir išpirkti akcijas iš "Jukos" už jos su Lenkijos koncernu suderėtą kainą?** Gal dar bus išklaustyta ir kitas galimas akcijų pirkėjas. O svarbiausia, gal dar Lietuvoje įvyks kokia nors gilesnė vieša diskusija šiuo klausimu Mes kalbame apie nacionalinius interesus... Tačiau, atsižvelgiant į šiandieninį valdžios požiūrį, turbūt viskas yra kur kas paprasčiau. Tikriausiai, būtume daug arčiau tikrovės, jeigu ir Lietuvoje paieškotume "lobistų", panašių į "PKN Orlen" interesus Čekijoje gynusį Jaceką Spyra. Juk šis lobistas derėjosi su Čekijos premjero kanceliarijos vadovu dėl kyšio, privatizuojant jau minėtą "Unipetrol"... Tikėkimės, kad Lietuvos Vyriausybės struktūrose nėra ir pareigūno, panašaus į anksčiau minėtą kanceliarijos vadovą Čekijoje... Taip pat tikėkimės, kad "PKN Orlen" nepasirašė su kokia nors tarpininkų firma Lietuvoje sutarties, kurioje numatytas galimas "atkašas" politikams taip, kaip šis koncernas padarė Čekijoje, laimėdamas konkursą dėl privatizavimo... Žinoma, "Mažeikių naftos" padėtis yra visai kitokia nei Čekijos "Unipetrol". Lietuvoje net ir nebuvo jokio konkurso. Juk yra daug aplinkybių, kurios nuo mūsų valstybės valios nepriklauso. O ar turi mūsų valstybė valią?

LR prez. Valdo Adamkaus nuomone, Lietuvoje susiklostė "beprecedentis" atvejis, kai valdančiosios Darbo partijos pirm. Viktoras Uspaskichas yra išvykęs į Rusiją ir nepateikia visuomenei savo paaiškinimų. Šiuo metu prokurorai aiškinasi, ar didžiausios parlamentinės Darbo partijos vadovai negaudavo "duoklės" už verslininkams padėtą gauti ES paramą, o Valsybės saugumo departamentas tiria, ar į šios partijos kasas neplaukė ir Rusijos specialiųjų tarnybų pinigai. **LGITIC**

Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus gegužės 18 d. priėmė naujų teisėjų priesaikas. www.president.lt

LIETUVIŠKUOSE DOKUMENTUOSE – LENKIŠKI RAŠMENYS (!)

Algimantas Zolubas

Demokratijos įsitvirtinimo esminė prielaida yra pilietinės visuomenės, kuri ir sudaro pačią valstybę, formavimas ir ugdymas. Tik sąmoningai, su pareigos ir atsakomybės jausmu besirūpinančiai valstybės reikalais visuomenei paklūsta demokratijos mechanizmas. Neišugdyta, nesutelkta valstybingumui tvirtinti visuomenė, demokratijos mechanizmo valdyti nepajėgia, iš tokios visuomenės galima sulaukti tik demokratijos grimasų, betvarinės valstybėje, pavojų valstybingumui prarasti. Žmonių laisvę, teises valstybėje nusako įsipareigojimų valstybei pagrindų sukurti įstatymai. Kadangi demokratijos akiratyje nėra tautos ir tautybės, o vietoj jų demokratija pripažįsta valstybę ir pilietybę, daugiatautėje valstybėje kartais gali kilti nesusipratimai dėl teisių tarp atskirų tautybių piliečių grupių. Civilizuotose daugiatautėse valstybėse, vadovaujantis tautų lygybės principu, minimi klausimai, taikant tą patį demokratijos mechanizmą, nesusunkiai išsprendžiami. Pasirodo, kad panašūs nesusipratimai gali kilti ir valstybėse, kurios susikūrė tautiniu pagrindu, kuriose yra kamieninė tauta ir tautinės mažumos.

Tiek Pirmoji (1918 m.), tiek Antroji (1990 m.) Lietuvos Respublika buvo sukurta ir atkurta tautiniu pagrindu. Tautinėje respublikoje kamieninės tautos ir kitataučių visuo-

menės narių teisės valstybėje ir pareigos valstybei yra vienodos; kitataučiai, istorinio likimo bendrystės pagrindu tapę kamieninės tautos nariais, integruojasi į kamieninės tautos valstybės pilietinę visuomenę, nežemindami savo tautinės kilmės, kalbos, tradicijų, jie privalo gerbti kamieninės tautos ir jos valstybės įstatymus, laikytis jų, gerbti paveldą, tradicijas. Tačiau viena iš tautinių mažumų Lietuvoje siekia išskirtinumo.

Nuo nepriklausomybės atgavimo Lietuvos ir Lenkijos santykiai klostosi abiem šalims palankia kryptimi; reikia pripažinti, kad išsilaisvinimo pavyzdį Lietuvai rodė Lenkija, kad ji įsipareigojo ir iš tikrųjų buvo Lietuvos advokate Lietuvai stojant į NATO ir Europos Sąjungą. Lietuva iš savo pusės, kategoriškai nepareikalavusi įvardyti sutartyse iš Lenkijos pusės patirtų skriaudų, ėjo susitaikymo ir suartėjimo keliu, Lietuva sudarė išimtinės sąlygas susikurti lenkų tautinei mažumai atstovaujančią frakciją Seime, vienodai rūpinasi lenkų tautinės mažumos švietimu, kultūra, socialine gerove.

Tačiau gerų tarpvalstybinių santykių fone, iš Lenkijos pusės kartais keliama nepamatuoti išskirtinių sąlygų lenkų tautinei mažumai reikalavimai, kurie prieštarauja ne tik mūsų, bet ir kitų demokratinių valstybių įstatymams bei sveikai logikai. Vienas iš tokių reikalavimų yra lenkiškų pavardžių Lietuvos lenkų asmens dokumentuose rašyba lenkiškais rašmenimis. Tik dalis Lietuvos lenkų, save įvardijančių "lenkais Lietuvoje", o ne "Lietuvos lenkais" (polaki na Litwie), tarsi jie būtų laikini imigrantai, nesusivokia esą Lietuvos piliečiai, reikalauja jų

lietuviškuose asmens dokumentuos pavardes rašyti lenkiškais rašmenimis. Nekalbant apie didžiulius techninius sunkumus, nepagrįstų ambicijų tenkinimas prilygtų lenkų tautinės mažumos integravimo į Lietuvos pilietinę visuomenę trikdymui, demokratijos grimasai. Dera pridurti, kad nei viena kita Lietuvos tautinė mažuma (rusai, žydai, totoriai ir kt.), tokių reikalavimų nekelia, nekelia reikalavimų lietuviškais rašmenimis rašyti pavardes ir Lenkijos lietuviai. Įdomu, ką pasakytų JAV ar Kanados, kuriose lenkų tautinės mažumos yra žymiai didesnės nei Lietuvoje, vyriausybės, jei jie pareikalautų ten savo pavardes jų dokumentuose rašyti lenkiškais rašmenimis? Ką darysime, jei Lietuvos rusai, turėdami lenkų tautinės mažumos precedentą, pareikalaus į jų lietuviškus dokumentus įvesti kirilicą, žydai – žydiškus, totoriai – arabiškus rašmenis.

Gerų Lietuvos ir Lenkijos kaimyninių santykių plėtotė reikalauja abipusio supratimo bei pagarbos, neturi pažeisti valstybėse veikiančių įstatymų, demokratijos nuostatų, pariteto principų. Lietuvos Tautinių mažumų įstatymas (Lenkija tokio dar neturi) garantuoja visiems vienodas pilietines teises, todėl lenkiškos mažumos išskirtinumas, mūsų manymu, žemintų kamieninės bei kitų mažumų tautinį orumą. Lietuvos lenkų pavardžių lietuviškuose dokumentuose lenkiškais rašmenimis rašymas, kaip prieštaraujantis Lietuvos lenkų tautinės mažumos integracijai į Lietuvos pilietinę visuomenę, kenkiantis demokratijos tvirtinimui, pažeidžiantis Lietuvių valstybinės kalbos įstatymą, neturi būti svarstomas, dėl tokių dalykų derėtis nevalia. Mūsų valstybės vadovai draugiškos kaimynės vadovams tai turi tiesiai šviesiai pasakyti.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

SUKAKČIŲ METAI VASARIO 16-OSIOS GIMNAZIJOJE

Vasario 16-osios gimnazijoje net 8 mokytojai šiais metais švenčia garbingus jubiliejus. Ilgiausiai gimnazijoje dirbanti mokytoja yra **Bronislava Lipšienė**. Ji čia mokytojauja nuo 1976 m. rugsėjo 1 d., išskyrus trumpas motinystės atostogas. B. Lipšienė dėsto lietuvių k. bei literatūrą ir ruošia mokinius abitūros egzaminams. Ji yra dirbusi bendrabutyje auklėtoja ir šalia lietuvių k. dar yra dėščiusi Lietuvos istoriją, geografiją, o dabar mažukams dėsto ir biologiją. B. Lipšienė buvo įsteigusi dainų būrelį, kuris iš pradžių norėjo tik pasidžiaugti senomis lietuvių liaudies dainomis, bet paskui buvo labai mielai kviečiamas į įvairius lietuvių ir vokiečių renginius. Ji organizavo mokinių keliones į Punską ir vokiečių mokinių, tėvų bei mokytojų ekskursijas į Lietuvą. Ji rašinėja į lietuvišką spaudą, padeda išleisti gimnazijos “Metraščių” ir dalyvauja visuomeninėje veikloje. Ji kartu su savo a.a. vyru Arminu užveisė gimnazijos parke rožynus ir dabar juos globoja.

Porą savaitių vėliau nei B. Lipšienė gimnazijoje pradėjo dirbti **Marytė Dambriūnaitė**. Taigi ir ji švenčia 30 metų darbo jubiliejų. Ji į gimnaziją atvyko iš Amerikos “tik vieneriems metams”, bet apsigalvojo kitaip. Ištekėjo už Andriaus Šmito ir liko gimnazijoje. Ir ji trumpam išėjo motinystės atostogų, pagimdžiusi dvi dukras, bet ir tos pertraukos metu ji vadovavo gimnazijos ateitininkams, kurių veiklą ji atgaivino atvykusi į gimnaziją ir kuriuos ji ligšiol globoja. Jos rūpesčiu kasmet vyko ateitininkų talentų vakarai, ekskursijos, buvo leidžiamas laikraštėlis ir vyko ateiti-

ninkų suvažiavimai. M. Dambriūnaitė-Šmitienė ilgus metus mokė tautinių šokių ir vadovavo jaunesniųjų bei vyresniųjų šokių grupėms. Ji paruošė gimnazijos šokėjus Pasaulio lietuvių šokių šventei Čikagoje 1992 m., o taip pat Dainų ir šokių šventėms Vilniuje 1994 ir 1998 metais. Marytė dėsto anglų k., bet jai teko dėstyti ir lietuvių k., biologiją, sportą ir Amerikos istoriją. Ji buvo auklėtoja ir mergaičių bendrabučio vedėja. Ją visuomet matome su fotoaparatu, ypač per įvairius renginius. Jos nuotraukos ir korespondencijos informuoja įvairių lietuviškų laikraščių, ypač “Pasaulio lietuvių”, skaitytojus apie gimnazijos ir čia gyvenančių lietuvių veiklą. Savo nuotraukų parodomis dokumentuoja gimnazijos ir Vokietijos LB paskutiniųjų 30 metų istoriją. Ji yra viena iš “Metraščio” redaktorių. Ji - aktyvi visuomenės veikėja: padėjo organizuoti IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą Vokietijoje ir Anglijoje, veikė Jaunimo Sąjungoje, yra Romuvos LB apylinkės pirmininkė, 28 metus priklauso Vokietijos LB Tarybai, ilgus metus buvo VLB Tarybos prezidiumo pirmininkė, Vokietijos LB valdybos narė ir 2000 – 2003 m. Pasaulio LB valdybos vicepirmininkė.

Jos vyras **Andrius Šmitas** gimnazijoje dirba jau 25 metus. Jis gimnazijoje norėjo dirbti tik trejus metus ir tada grįžti į vokiečių mokyklą, kad neprarastų savo valdininko statuso. 1981 metais jis perėmė direktoriaus pavaduotojo pareigas, nuo 1982 m. yra direktorius. Vienas iš jo tikslų buvo pastatyti naują berniukų bendrabutį, bet tam reikėjo daugiau laiko. O 1984

m. dar sudegė Romuvos pilis. Todėl jis nutarė likti. Jis rūpinosi berniukų bendrabučio statyba, pilies atstatymu, mergaičių bendrabučio ir mokyklos pastato atnaujinimu. Visa tai truko iki 1992 metų. Nuo 1988 iki 1992 m. gimnazijai teko daug papildomo darbo: teko padėti Sąjūdžiui, kol nebuvo ambasados, padėti Vokietijos LB atstovauti Lietuvos reikalams Vokietijoje, talkinti įsteigtam Informacijos biurui. Nepaisant šių naujai iškilusių užduočių, neapleido Vasario 16-osios gimnazijos reikalų. Kai vokiečių valdžia nutraukė paramą iš pabėgėlių fondų lietuvių, latvių ir vengrų gimnazijoms, jo iniciatyva Vasario 16-osios gimnazija buvo perorganizuota į vokiečių-lietuvių gimnaziją ir taip išsikovotas valstybės pripažinimas. Tokiu būdu buvo užgarantuota gimnazijos ilgalaikė ateitis. A. Šmitas, kaip ir jo žmona, visą laiką aktyviai reiškėsi Lietuvių Bendruomenėje: iš pradžių jaunimo veikloje, buvo IV Pasaulio lietuvių jaunimo Kongreso ruošos komiteto pirmininkas, jau 30 metų priklauso Vokietijos LB Tarybai, apie 20 metų priklausė VLB valdybai, dvejus metus buvo jos pirmininkas.

Taip pat 25 metus gimnazijoje dirba anglų k. mokytoja **Irmela Krauter-Werner** ir sporto mokytojas **Bernd Kempf**, kuris anksčiau dėstė ir lotynų k. Abu mokytojai visuomet mielai talkininkauja gimnazijos renginiuose.

Prieš 20 metų gimnazijoje pradėjo dirbti **Elena Kaufmann**. Ji yra mergaičių bendrabučio vedėjos pavaduotoja ir dėsto lietuvių k., matematiką bei rankdarbius. Ji yra paruo-

Lietuvoje dažnai būna valstybių vadai ir visada aplanko Vilniaus universitetą. Nuotraukoje Vilniaus universiteto rektorius prof. Benediktas Juodka su žmona Kristina.

šusi ne vieną gimnazisčių iš-austų lietuviškų juostų bei vėlykinių margučių parodą lietuviams ir vokiečiams.

Vienu laiku mažukams dėstė tautinius šokius ir mergaitėms sportą. E. Kaufmann taip pat yra visuomenės veikėja: ilgą laiką buvo Vokietijos LB Tarybos ir valdybos narė.

20 metų gimnazijoje dirba ir **Emilija Meikienė**, lietuvių k. mokytoja. Ji rūpinasi įvairiais renginiais. Dažniausiai ji paruošia Trėmimų minėjimus. Ji padeda Br. Lipšienei praveisti literatūros konkursus. Su savo klase ji beveik kasmet praveda karnavalą. Kaip ir Elena Kaufmann, ji visuomet mielai talkininkauja gimnazijos renginiuose.

20 metų gimnazijoje dirba biologijos ir chemijos mokytoja **Lieselotte Manss**. Anksčiau dėstė ir fiziką. Nuo 1999 m. ji yra gimnazijos direktoriaus

pavaduotoja vyresnėms klasmėms. Iš tikrųjų ji yra etatinė kaimyninės valstybinės gimnazijos mokytoja valdininkė, “paskolinta” Vasario 16-osios gimnazijai. Tai įmanoma, kadangi gimnazija dabar yra valstybės pripažinta. Kai padaugėjo mokinių, L. Manss su savo vyru Rolfu Buechsenstein perorganizavo gamtos mokslų kabinetą, parūpino daug baldų iš vokiečių gimnazijų ir kiekvienais metais parūpina knygų iš vokiečių mokyklų. Ji yra pagrindinė gimnazijos “Metraščio” redaktorė vokiečių kalba, ji paruošė vokiškai mūsų mokyklos programą, kuri susilaukė vokiečių įstaigų pagyrimo, ir kasmet organizuoja projektą “Mokytis, kaip mokytis”. L. Manss priklauso švietimo skyriaus sudarytai visos apskrities gimnazijų abitūros komisijai.

V16gim-inf.

GLORIA VICTIS

A. Randamonis

“Trimitas” 1936 m. birželio 11 d.

II.

- Kuo tu vardu? – paklausė vadas.
- Jurgis.
- Mamos negaila? – Berniokas nutylėjo.
- Nori kautis?
- Labai noriu.
- Juk tokių, kaip tu, ant vieno durtuvo trys tilps! – Juokavo sukilėliai.
- Tepamėgina.
- Kuo tu ginsies?
- O gi va kuo! - Ir vaikėzas ištraukė iš ilgo apsiausto kreivą kardą. – Mano senolis laimėjo jį iš turkų 1621 m., kai su Katkum gynė Chocimo stovyklos apkasus. Jį laimino Kasciuška, buvo jis ties Vilnium nė viena

kartą, matė jį Gelgaudas 1831 m., dabar man motina jį padovanavo. Negerai kai senas kardas ilgai priešo kraujo neragauja! Jei žūsiu, draugai, labai prašau jus: nuneškite šį kardą mamai.
- Jei žūsime, tai visi, - pasigirdo iš užpakalio vado balsas.
Visi atsigręžė.
- Štai kas berniokai: reikalinga patirti, tik tikrai, kas darosi miestely, Barzduose. Kas apsiims susekti?
- Aš, aš, aš! – pasigirdo keliolika balsų. Bet vadas pasirinko mažuką.
- Jurgis mažiausias, jo nie-

kas nepastebės, tik tepalieka savo kardą stovykloje.

Jurgis bematant pranyko.

Nurodytu keleliu jis greit pasiekė eiguvos namus. Visa eigulio šeimyna tuoj suprato, kad jis iš partijos.

- Koks jaunas, koks mažutis! Nejau tau tėvai leido? Ar jūs tokių jaunų daug turite? Juk jus kazokai ant iečių galų išnešios, kanopomis sutratins, ir žymės neliks!

Jurgutį klausinėjo, tampė čiupinėjo iš visų šonų:

- O nakvoti miške nebaugu? O Ginetas jus negąsdino?

- Koks Ginetas? – paklausė nustebęs Jurgis.

- Toj eiguvoj, kur esat sustoję, vaidenasi. Prieš daugelį metų ten kariavo ir žuvo kažin koks vadas, kunigaikštis. Sakoma: ginklų, šarvų, patrankų begalę jis ten užkasęs, o kai jo visi kariai buvo išžudyti, Gi-

netas nudūrė pats save ir ligi šiol saugo savo amuniciją, kad kas prieš laiką neišvogtų.

- Ką tai reiškia: “prieš laiką”? – paklausė Jurgis.

- Tai reiškia, kad ji skirta šios žemės šeimnininkams, o ne svetimiams.

- Puiku – nusijuokė Jurgis – tai, vadinasi, mes turime teisę ja naudotis. Juk mes ne atėjūnai, o tikriausi Lietuvos šeimnininkai.

Jaunesnysis eigulio vaikas apsiėmė palydėti svečią ligi miestelio ir atgal. Netruko nė ligi vidudienio, kaip jiedu išlindo iš girios ir priešais juo sublizgo medinės bažnytėlės kryžiai.

- Aš čia tavęs palauksiu, o tu eik. Pasibelsk į antrą kiemą. Ten mano teta gyvena, pasakyk, kad eigulis siunčia paklausti naujienų. Ji tau visa ir išpasakos.

Jurgis drąsiai nudūmė pas tetą. Pavaišintas ir pamylėtas jis jau rengėsi grįžti, kai staiga nesuprantamas užesys privertė jį pastatyti ausis.

- O gi čia kas dabar? – klausė jis tetos, o teta – jo.

Pro praviras duris veržėsi tolimes bŭgno mušimas. Jam nutilus, pasigirdo nesuprantama daina.

- Rusai! Bėk, mažuti. Bėk kuo greičiausia namo!

- Gerai, sakai, bėgti, bet su kuo aš bėgsiu? Man reikia iš pradžių rusai suskaičiuoti. Eisiu pažiūrėti, koki jie. Ar labai baisūs. Juk jie manęs nepažįsta: ant mano kaktos juk nieko neparašyta? Eiva, teta, pažiopsoti!

Suspėjo pačiu laiku, kada rusų pėstininkų būrys su daina ir bŭgnu įžygiavo iš kitos miestelio pusės.

(Bus daugiau)

AMBASADORIUS UŠACKAS RAGINA JAV LIETUVIUS KREIPTIS Į KONGRESĄ

Vašingtonas, gegužės 25d. Lietuvos Respublikos ambasadorius Jungtinėse Amerikos Valstijose Vygaudas Ušackas ir ambasados Igalioji ministrė Kornelija Jurgaitienė gegužės 25 d. JAV Kongrese susitiko su Baltų sambūrio Atstovų Rūmuose pirmininku John Shimkus ir aptarė Lietuvos įtraukimo į JAV bevizio režimo programą galimybes.

Ambasadorius Ušackas padėkojo jam už jo ilgalaikę paramą, Lietuvai siekiant bevizio režimo su JAV, bei pasveikino Shimkaus gegužės mėn. 18 d. pasisakymą Atstovų Rūmuose, kuriuo jis paragino šalies parlamentarus sudaryti galimybę Lietuvai, Latvijai ir Estijai dalyvauti bevizio režimo programoje.

Susitikime ambasadorius Ušackas pasidžiaugė, kad Jungtinis Baltų Amerikos komitetas (Joint Baltic American National Committee-JBANC) gegužės mėn. 25 d. išplatino atsišaukimą, kuriuo paragino savo narius ir Baltijos valstybių JAV draugus kreiptis į savo atstovus Kongrese, kad šie „įimtųsi reikalingų žingsnių, kurie pabaigtų diskrimi-

nacinę JAV vizų praktiką, taikomą naujosios ES valstybėms, tame tarpe Baltijos šalims.” Jis taip pat pasidžiaugė, kad dar prieš pusmetį, 2005 m. rugsėjo mėn. 23-25 d., JAV Lietuvių Bendruomenės XVII Taryba priėmė nutarimą, kuriuo “paskatino JAV Kongresą ir Administraciją siekti reikiamų priemonių bevizio režimo su Lietuva greitesniam įvykdymui.”

Lietuvos diplomatas išreiškė įsitikinimą, kad JAV lietuviai išgirs šiuos raginimus ir aktyviai kreipsis į savo atstovus Kongerse.

Ambasadoriaus V.Ušacko nuomone, Lietuvos įtraukimas į bevizio režimo programą, sudarant galimybes Lietuvos piliečiams su turistinėmis vizomis iki 90 d. lankytis JAV, pašalintų diskriminacinę vizų politiką, taikomą Lietuvai kitų ES narių atžvilgiu, atspindėtų sąjunginiškus Lietuvos ir Amerikos santykius, sudarytų palankesnes sąlygas aktyvesniems ekonominiams, akademiniais, kultūriniais mainams, ir taip dar labiau stiprintų dvišalius ryšius.

LR ambasados inf.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA PASISAKO UŽ TEISĘ VYKTI Į JAV BE VIZŲ

Visuomenė kviečiama kreiptis į Washington, DC

Dvidešimt dviem Europos valstybėms yra suteikta bevizė teisė keliauti į JAV. Tik Lietuvai ir kitoms šešioms Rytų Europos valstybėms ši teisė neduota. Pastaruoju metu JAV Kongrese pradėta svarstyti, kad ši neteisinga padėtis dėl siūlomo naujo imigracijos įstatymo būtų atitaisyta. Šių metų gegužės 17 d. JAV Senate buvo pasiūlyta pataisa praplėsti bevizį režimą. Tačiau šis pakeitimas galiotų tik Lenkijai, bet ne kitoms šešioms Rytų Europos šalims. Amerikos Lietuvių tarybos (ALTo) **pirm. Saulius Kuprys** pareiškė, kad dabar svarstoma senatorių Mikulski ir Santorum pataisa turėtų būti taikoma Lietuvai ir kitoms Pabaltijo šalims. Visi šie kraštai yra NATO ir Europos Sąjungos nariai ir savo karijus siunčia į Iraką bei Afganistaną kovoti už JAV interesus. Dabartinė politika yra diskriminacinė ir nesiderina su tų kraštų savanorišku dalyvavimu tose operacijose.

S. Kuprys pabrėžė, kad Lenkijos įtraukimas yra žingsnis gera linkme, tačiau jis nėra pakankamas ir be logikos išskiria kitas Rytų Europos

valstybes, įskaitant Lietuvą. Kadangi dabar yra sprendžiamas šis klausimas, svarbu lietuviams pasisakyti, kad bevizis režimas turėtų būti taikomas Lietuvai, Latvijai, Estijai, Vengrijai, Slovakijai ir Čekijai. Pagrindiniai senatoriai, kurie dalyvaus šiame procese yra: Cornyn, Grassley, Kyl, DeWine, Sessions, Brownback, Coburn, Kennedy, Biden, Feinstein, Feingold, Schumer ir Durbin. Daugiau informacijos apie tai galima rasti tinklapyje: <http://jbanc.org/baltics.html>. Taip pat siūloma skambinti į Kongreso rūmus tel. 202-224-3121. Paskambinus paprašykite, kad būtumėte sujungti su savo senatoriaus ar Kongreso nario įstaiga. Sujungus pasakyti šitaip: **“Please support visa free travel privileges for the Baltic States and its neighbors”**. Kongreso narys John Shimkus anksčiau šią savaitę yra stipriai pasisakęs už bevizį režimą Pabaltijo šalims. Jo kalbą galima pasiskaityti Jungtinio Amerikos Pabaltiečių komiteto (JBANC) tinklapyje šiuo adresu: www.jbanc.org. Jis savo kalboje pabrėžė, kad geriausiai būtų vertinti šalies tinkamumą vizų panaikinimo

Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV ir Meksikai Vygaudas Ušackas, JAV Atstovų rūmų narys John Shimkus ir Lietuvos Respublikos įgalioji ministrė Kornelija Jurgaitienė JAV Atstovų rūmuose kalbasi dėl Lietuvos įtraukimo į JAV bevizio režimo programą.

LR ambasados nuotr.

CHICAGO, IL

KUN. A. SAULAITIS BUS LEMONTE

Kuomet buvo paskelbta žinia, kad 8 metus Lietuvoje bendraujantis jėzuitų kunigas Antanas Saulaitis yra grąžinamas į Ameriką, Vilniuje gyvenantieji tikintieji pradėjo daryti žygius dėl jo palikimo.

Ypatingai tokiu žingsniu pasipiktino akademinės srities atstovai, pasirašydami prašymą, kad šis populiarusis dvasiškis būtų paliktas Lietuvoje, nes jis čia, jų nuomone, labai reikalingas.

Buvo Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolu

Šis netrukus (gegužės 28 d.) savo 67-įjį gimtadienį švęsiantis dvasiškis, kuris kunigu išsventintas 1961-aisiais, iš Čikagos atkeltas į Lietuvą 1997 metais. Čia jis pradžioje gavo aukštas pareigas – iki 2003-ųjų buvo Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolu (viršininku). Vėliau ėjo Vilniaus universiteto šv. Jonų bažnyčios rektoriaus pareigas, dėstė įvairiose aukštosiose mokyklose, rašė vadovėlius ir knygas, bendradarbiavo spaudoje, pasirodydavo radijo, televizijos laidose, reikėsi skautų sąjungoje ir kt. Pasižymėdavo aštriais, netradiciniais pasisakymais, kurie daugelį tikinčiųjų šokiruodavo.

Beje, kun. A. Saulaitis turi

programai pagal tai, ar šalis yra gera JAV draugė ir sąjungininkė.

Amerikos Lietuvių taryba, drauge su latvių ir estų centrinėmis organizacijomis, jungiasi į šią akciją, kad Lietuva ir jos kaimynės būtų įtrauktos į bevizio keliavimo programą.

Amerikos Lietuvių taryba atstovauja 17 JAV lietuvių tautinių organizacijų.

ALT'o inf.

ne vien tik religinį išsilavinimą. Su šeima atvykęs Amerikon 1949 metais, pradžioje studijavo Fairfieldo (CT valstijoje) universitete, kur baigė chemijos mokslus. Ir tik po to įstojo į jėzuitų ordiną, ir pradėjo studijuoti filosofiją ir teologiją. Ilgus metus darbavosi Brazilijoje. Nuo 1970 iki 1977 m. vadovavo Jaunimo Centrai Čikagoje, po to ėjo užsienyje gyvenančių lietuvių jėzuitų viršininko pareigas. Daug darbavosi su lietuvių jaunimu.

Vadovas lietuvių misijai Lemonte

Kaip sužinojome iš dar ne taip seniai iš Lietuvos atkelto lietuvių jėzuitų vyresniojo Š. Amerikoje kun. Antano Gražulio, kuris gyvena prie Jaunimo centro esamajame jėzuitų vienuolyne, kun. A. Saulaitis darbuosis ne pačioje Čikagoje, bet Lemonte. Jis pakeis PL centre esančios lietuvių misijos vedėją kun. Algirdą Palioką, ten dirbusį daugiau negu 10 metų (yra grąžinamas į Lietuvą).

Pal. Jurgio Matulaičio vardu vadinama misija (ne parapija) Lemonte vis didėja tikinčiais ir koplyčia esanti PL centre, ne visada gali sutalpinti visus dalyvaujančius. Čikagoje esanti jėzuitų koplyčia – priešingai – tuštėja. Kaip mums sakė kun. A. Gražulis, šiokiadieniais į pamaldas ateina vienas kitas žmogus, nors sekmadieniais, ypatingai švenčių metu, jų dar sueina daugiau. Kun. A. Gražulio teigimu, ir finansinė padėtis nėra gera, nes reikia išlaikyti ir vienuolyną, kuriame jis gyvena tik vienas (anksčiau ten būdavo dešimtys kunigų ir brolių).

Beje, kaip kun. A. Gražulis mums patvirtino kun. A. Saulaičio Čikagoje yra laukiama šią vasarą – rugpjūčio mėnesį.

Edvardas Šulaitis

PALM BEACH, FL

Bažnytinių reikalų komitetas praneša, kad pamaldos Palm Beach apylinkės lietuviams bus tik rudenį. Dėl datos sekite mūsų biuletenį.

Mūsų “Dainos” choro vadovė muz. Renata Armalaitė bus viena iš dirigenčių aštuntoje Lietuvių dainų šventėje, kuri bus liepos 2 d. Čikagoje. Ji diriguos dainai “Treji gaideliai”, palydimai orkestru. Kiek yra žinoma, šios šventės programoje dalyvaus ir keletas “Dainos” choro dainininkų.

Gegužės 9 d. Picadilly restorane įvyko mėnesinis vietos lietuvių pabendravimas. Susirinko per 20 asmenų. Pabendravimo metu buvo prisimintos ir pagerbtos motinos. Po pietų, pirm. K. Miklas painformavo visus apie savo išvykavimą kelioms dienoms vadovauti Susivienijimo Lietuvių Amerikoje vykdomosios valdybos posėdžiams New Yorke ir po to taip kelioms dienoms į Čikagą dalyvauti Lietuvių Šaulių sąjungos išeivijoje XVII narių suvažiavime. Jame dalyvavo iš Lietuvos specialiai atvykęs Lietuvos Respublikos kariuomenės vadas gen. maj. Valdas Tutkus, taip pat iš Lietuvos Šaulių Sąjungos vadas pulk. Juozas Širvinskis, iš Washingtono karinis atašė Amerikai ir Kanadai pulk. ltn. Rolandas Petkevičius ir Lietuvos Gen. konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius. K. Miklas, kaip Sąjungos kontrolės komisijos pirmininkas, buvo prezidiume, pasveikino SLA vardu ir padarė pranešimą apie Sąjungos veiklą ir jos finansinį stovį. Vadovybės rinkimuose ir toliau išeivijos šauliams vadovauti buvo perrinktas Mykolas Abarius. Taip pat buvo perrinktas ir K. (Nukelta į 11 psl.)

LIETUVA IR PASAULIS

Seimas sieks išjudinti jau daugiau kaip dešimtmetį įstrigusį buvusio Lietuvos ambasados pastato Romoje klausimą. Seimo Užsienio reikalų komitetas svarstė, kokių žygių imtis, kad "išaldytas" buvusios ambasados Romoje klausimas būtų pradėtas spręsti. "Mes aptarėme strategiją, kaip esant naujai Italijos vyriausybei tą klausimą kelti, ir priėjome išvados, kad turi būti keliama dvišaliu pagrindu, vėliau išeinant į tarptautines organizacijas, kur mes turime savo delegacijas", - po komiteto posėdžio sakė jo vadovas Justinas Karosas. Pasak URK pirmininko, pirmąjį žingsnį siekiant gauti kompensaciją už "Villa Lituania" žengs Seimas. Pasak komiteto vadovo, jei su Italija dvišalėse derybose nepavyks susitarti dėl buvusios ambasados pastato, Lietuva prašys tarptautinės bendruomenės pagalbos. "Bus keliamas klausimas visuose mūsų susitikimuose su italais, taip pat numatėme kreiptis į Italijos naujo parlamento užsienio reikalų komitetą, vienu žodžiu, nenorėdami užbėgti už akių naujos vyriausybės pozicijai, norime paprašyti, kad tas klausimas būtų pristatomas, kaip jis matomas, jei tie žingsniai nepadės, tuomet mėginsime eiti per mūsų delegacijas tarptautinėse organizacijose", - sakė komiteto vadovas.

Lietuvos diplomatai ir aukščiausi valstybės pareigūnai jau visą atkurtos nepriklausomybės laikotarpį reikalauja, kad Italijos valdžia, nenorinti gražinti Lietuvai pastato "Villa Lituania", kompensuotų jo netektį pinigais arba nekilnojamuoju turtu.

Vyriausybė nutarė teikti prezidentui nuo liepos 3 d. skirti Antaną Vinkų Lietuvos Respublikos nepaprastuoju ir įgaliočiuju ambasadoriumi Latvijoje, o Juozą Bernatoni – Estijoje, sakoma pranešime spaudai. Dienraštis *Lietuvos rytas* anksčiau rašė, jog dėl J. Bernatonio skyrimo ambasadoriumi tarp valstybės vadovų vyko ilgos diskusijos. Šio politiko pavardė anksčiau buvo minima tarp kandidatų į ambasadorius Baltarusijoje, Čekijoje, Gruzijoje, Moldovoje, bet Algirdo Brazausko bandymai bendražygi išsiųsti į diplomatinę misiją iki šiol nebuvo sėkmingi. Šioms kandidatūroms balandžio 5 d. pritarė Seimo Užsienio reikalų komitetas, apie sutikimą informavo ir Latvijos bei Estijos užsienio reikalų ministerijos. Ambasadorius dekretu skiria ir atleidžia prezidentas Vyriausybės teikimu.

Į Lietuvos ambasadą Airijoje kreipėsi Airijos pilietis Patsy Murphy, kurio tėvas 1935 metų rugsėjo mėnesį savo žemėje Cloongowla, Ballinrobe apylinkėse, Majo provincijoje aptiko iš JAV skridusį smarkiai nukentėjusį lėktuvą Lituania II, kurio lakūnas liko nesužeistas. Lietuvis lakūnas Feliksas Vaitkus vienas su Lituania II norėjo pakartoti Dariaus ir Girėno Lituanicos skrydį iš Niujorko į Kauną. P. Murphy pasidalijo savo atsiminimais ir parodė tėvo darytas fotografijas. Ši istorija tuo metu susilaukė didelio vietinių gyventojų ir žiniasklaidos atstovų iš Dublino dėmesio ir išgarsino Cloongowla visame pasaulyje, o dabar tapo vienu iš retų saitų, istoriškai siejančių Lietuvą ir Airiją. Lakūnas F. Vaitkus vėliau per Londoną išvyko į Lietuvą, tačiau senesni vietos gyventojai iki šiol atsimena neįprastus 1935 metų rugsėjo įvykius, kai kas iš jų, P. Murphy teigimu, savo namuose tebesaugo didesnę ar mažesnę lėktuvo Lituania II dalį. Ambasadoje buvo pasidžiaugta tokiu bendro Lietuvos ir Airijos istorinio įvykio prisiminimų atgaivimu ir sutarta, kad artimiausiu abipusiai patogiu metu ambasados atstovai aplankys P. Murphy ir priverstinę lėktuvo nutūpimo vietą bei ateityje apsvarstys tos vietos įamžinimo atminimo ženklų galimybę. Ambasados Airijoje patarėjo Tado Jankausko teigimu, P. Murphy papasakojo, kad vietiniai žmonės 1935 metų rugsėjį krentantį lėktuvą pastebėjo sekmadienį, susiruošę eiti į bažnyčią. Jiems šis įvykis labai įsiminė, nes ir lėktuvų tais laikais ne itin daug skraidydavo, ypač tarp žemynų.

Baltarusijoje gegužės 22-24 dienomis vyko tarptautinis Otavos konvencijos įgyvendinimo seminaras skirtas priešpėstinių minų naikinimo klausimams Baltarusijoje. Minų naikinimo projektą Baltarusijoje vykdo NATO Tiekimo ir aprūpinimo agentūra (NAMS), šio projekto donoriai yra Kanada ir Lietuva, pranešė Užsienio reikalų ministerija. Pirmoji seminaro diena buvo skirta parodomajam priešpėstinių minų naikinimui. Šioje simbolinėje ceremonijoje dalyvavo ir Lietuvos ambasados Baltarusijoje patarėjas Marius Janukonis. Tarptautiniame seminare pranešimus skaitė Lietuvos užsienio reikalų ministerijos ir Krašto apsaugos ministerijos atstovai Dovydas Špokauskas ir plk. lt. Saulius Vainutis. Jie papasakojo apie Lietuvos patirtį, įgyvendinant Otavos konvenciją. Lietuva, įgyvendindama tarptautinius įsipareigojimus, 2004 metais per 43 dienas sunaikino visą turėtą amuniciją. Siekdama įgyvendinti Otavos konvenciją, Baltarusija su NAMSa pagalba turėtų sunaikinti apie 700 tūkst. priešpėstinių minų. Šiam projektui iš viso skirta beveik 400 tūkst. eurų.

LGITIC

Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus priėmė Europos Komisijos Finansinio programavimo ir biudžeto komisarę Dalią Grybauskaitę. Šalies vadovas su Europos Komisijos komisare aptarė Lietuvos pasirengimą įsisavinti 2007 – 2013 metais ES mūsų šaliai skiriamas struktūrinių fondų lėšas, euro įvedimo aktualijas, kitus klausimus. Jis ne kartą yra pabrėžęs, kad Lietuvai skiriamos ES lėšos privalo būti panaudotos skaidriai ir siekiant kuo gausesnės naudos visiems Lietuvos gyventojams. Valstybės vadovas taip pat ne kartą reikalavo, kad visos atsakingos institucijos užtikrintų ES skiriamų lėšų panaudojimą struktūrinėms reformoms ir visuomet atsižvelgtų į tautinius šalies interesus. Europos Komisijai paskelbus nepalankų Lietuvos įvertinimą dėl galimybės įsivesti eurą, prezidentas V. Adamkus atkreipė dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė turėtų pasimokyti iš padarytų klaidų ir užtikrinti, kad panašių klaidų būtų išvengta sprendžiant kitus Lietuvai svarbius klausimus.

www.president.lt

NEVERTA TIKĖTIS, KAD SPRENDIMAS DĖL EURO BUS PAKEISTAS

Europos komisarė Dalia Grybauskaitė po gegužės 24 d. vykusio susitikimo su šalies vadovu Valdu Adamkumi, kuris yra sakęs, kad Lietuva dar turi galimybių įsivesti eurą nuo kitų metų, teigė, jog neverta tikėtis, kad sprendimas bus pakeistas.

"Tai, ką sakė prezidentas, aš komentuoti negaliu. Europos Centrinio Banko ir Europos Komisijos (EK) sprendimas turi lemiamą reikšmę. Jis buvo pagrįstas taip pat ir Europos zonos šalių nuomone. Todėl diskutuoti Vadovų Taryboje verta, bet tikėtis, kad sprendimas bus pakeistas – ne", - po susitikimo su prezidentu žurnalistams sakė D. Grybauskaitė. Ji su prezidentu aptarė dvi temas – Lietuvos pasiruošimą įsivesti didžiulę ES struktūrų fondų paramą ir kaip elgtis dėl euro įvedimo ateityje.

"Aš noriu priminti, kad ekonominis ciklas, rengiantis ir ruošiantis euro įvedimui, tai yra valdant infliaciją, trunka tarp dvejų arba dvejų ir trejų su puse metų. Todėl nelinkėčiau niekam būti nepagrįstais optimistais ir pasiskaičiuoti bei turėti realią datą, kada galima bus to pasiekti", - sakė D. Grybauskaitė, paklausta, kaip vertina aptariamą galimybę eurą turėti jau kitąmet. Ji pastebėjo, kad po gana jaudrintos gynybos po to, kai Lietuvai šiemet buvo užkirstas kelias įsivesti vieningą ES valiutą, jau Vyriausybė gana nuosaikiai ir apsisprendusi pareiškė, kad priims EK pasiūlymą bendradarbiauti, ruošiant konkrečius veiksmų planus ir kad paruošus tokią programą

bus aišku, kokia data yra reali. "Nelinkėčiau šaliai vėl gauti antrą antausį vien dėl to, kad pati apie save per gerai galvoja", - sakė D. Grybauskaitė.

D. Grybauskaitė netiesiogiai įspėja, kad Lietuvos siekis eurą įsivesti nuo 2008 metų tikriausiai nebeįgyvendinamas. "Norint nuo 2008 metų įsivesti eurą, priemonės turėjo būti pradėtos naudoti kovo mėnesį", - trečiadienį po susitikimo su Seimo opozicijai priklausančios socialliberalų frakcijos nariais žurnalistams sakė D. Grybauskaitė.

Komisarė siūlo neskubėti apsisprendžiant dėl kitos galimos euro įvedimo datos. "2008 metų traukinys pajudėjo, nenoriu spekuliuoti spėlionėmis, ar Lietuva spės į jį, viskas priklausys nuo priemonių plano įgyvendinimo", - kalbėjo D. Grybauskaitė. Dėl truputį per aukštos infliacijos Lietuvos planai įsivesti eurą nuo 2007 metų pradžios jau žlugo.

Prezidento V. Adamkaus atstovė spaudai Rita Grumadaitė sakė, kad prezidento nuomone dėl euro įvedimo būtina siekti nacionalinio susitarimo, kaip tai buvo padaryta stojant į NATO. Apie tai, kad ketina inicijuoti tokį susitarimą dėl euro gegužės 24 d. paskelbė Naujosios Sąjungos vadovas Artūras Paulauskas.

Prezidentas po susitikimo su D. Grybauskaite dar kartą išsakė raginimą Vyriausybei, kad reikia laikytis protingos biudžeto politikos ir neišlaidauti. "Reikia elgtis taip, kad euro neprarastume ir ateityje, kai bus

nustatyta nauja data", - sakė R. Grumadaitė. Anot jos, prezidentas yra pasakęs, kad Vyriausybė savikritiškai turi įvertinti savo veiksmus ir nustotų kalbėti abstrakčiai apie tai, kas bus artimiausioje ateityje.

Prezidentas V. Adamkus yra pareiškęs, kad Lietuva dar turi galimybių įsivesti eurą nuo kitų metų, nes šalis atitinka visus jai keliamus kriterijus. "Mano pozicija labai aiški - eisime, dėsytisime, kovosime dėl savo teisių iki galo", - žurnalistams sakė jis.

Jis žadėjo apie Lietuvos pasirengimą įsivesti eurą asmeniškai kalbėti birželio viduryje Briuselyje rengiamoje Europos Viršūnių Taryboje. "Manau, kad Lietuva yra pasiruošusi, pasiekusi ir atitinkanti visus jai keliamus kriterijus. Sudėti ginklus iš anksto aš nesu pasirūžęs", - kalbėjo prezidentas.

EK ir Europos Centrinio Banko parengtoje konvergencijos ataskaitoje nurodoma, kad vidutinė dvylikos mėnesių infliacija Lietuvoje iki 2006 metų kovo mėnesio siekė 2,7 proc. ir šiek tiek viršijo Maastrichto kriterijų, kuris šiuo laikotarpiu siekė 2,6 procento.

"EK negali vertinti Lietuvos Vyriausybės veiksmų, aš galiu tik konstatuoti, kad asmeniškai aš, kaip komisarė, vertinu tikslą pagal rezultatą. Nesvarbu, kiek buvo įdėta ir kaip buvo dirbama, svarbu, ar pasiektas yra rezultatas", - apie Lietuvos Vyriausybės darbą siekiant įsivesti eurą nuo 2007-ųjų metų kalbėjo D. Grybauskaitė.

LGITIC

Vytautas Alantas

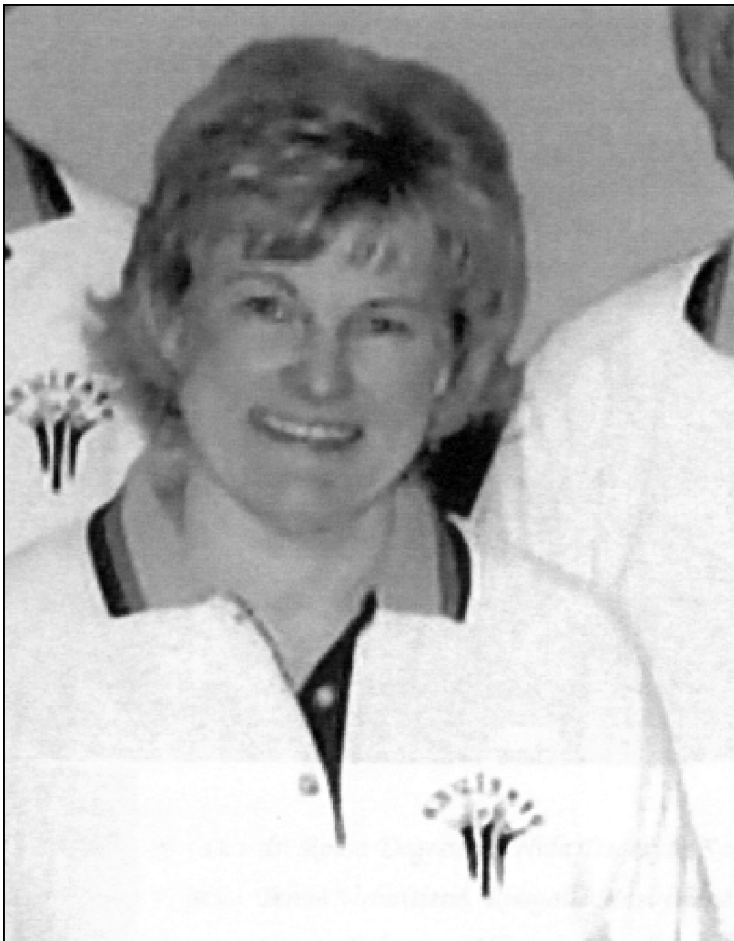
SVEIKINIMAS SAULEI

Kravis sveikina Saulę Alkaragio ramovėje per Padysnio krašto pavasario šventę.

*Štai Saulės, dievų dukrytės, auksinis vežimas
Devyniais žirgais veržliais pakinkytas,
Jau skrieja per dangišką skliautą mūsų šalelėn.
Žiežirbos ištrykšta žvaigždėm, kur jie tvieskia kanopom, -
O jos ratai mirguliuoja stipiniais gintariniais.
Ir rieda vežimas nuo kalno sidabro ant kalno auksinio, -
O dievų dukrytė su raudonų paparčių vainiku ant galvos,
Iššokus iš savo sparnuoto vežimo,
Gražiai šokinėja ant debesėlių padraikų
Ir vaiko nuo skliauto botagėliu šilkinio juodus debesėlius,
Kad javas derėtų, kad mergelė sau kraitį sukrautų, -
Kad piemenėliai nevargtų ir našlaičiai neskurstų
Nuo vėjų šaltų ir žvarbių.
Mes sveikiname motiną Saulę, dievų dukrytę,
Kad ji vėl grįžta pas mus su dosniom dovanom, -
Ir kad, savo didžiąją skriaudą pamiršus,
Vėl rieda padangėj skaisti ir linksma!*

*Šį ankstų pavasarį dievaitis Mėnulis ją vedė. -
Bet, kėlus iš dieviško guolio anksti rytelį,
Pamatė, kad jos mylimasis, nuo jos atsiskyręs,
Klajoja padangėmis vienas ir žvalgos į gražuolę Aušrinę.
Tuomet teisis tėvas Perkūnas, padangių valdovas,
Rūstybe didžia užsidegęs, tvieskė žaibais į klastingą jaunikį.
Perskeldamas perpus jo dievišką veidą
Ir šaukdamas griausmingai per visą padangę:
- Kam klaidžioji vienas ir kam pamylėjai Aušrinę? -*

*Taip tarė Perkūnas, ir toks atpildas laukia visus,
Kas savo širdin įsileidžia meilę klastingą.
- Mes sveikinam Motiną Saulę, kad, užmiršus savo negandą,
Ji vėl grįžta pas mus, budindama gyvį iš žemiško sapno,
Ji skatina žemdirbį berti grūdą išpurenton dirvon,
Ir kviečia gręžti skylę beržė,
Kad gausiai ištektų jo saldžioji sula, -
Ir akina žvejį statyti žeberklus upės tėkmėj. –
Ji kibirkščiuoja gyvybės verpetais kraujo laše,-
Ji žėri namų Gabijos tyliuos židinius, -
Ir plazda Ugnies Amžinosios šventuos aukuruos.
Tad žvelkim į Motinos Saulės ugningą vežimą! –
Pažvelkim į aukuro liepsną, į Gabiją savųjų namų, -
Ir savo širdysna pažvelkim, visur mes matysim Motinos Saulės
Palaimintą ranką, beriančią dosniai mūsų šalelei
Gyvybę, džiaugsmą ir palaimą šventą!*

Rita Čyvaitė-Kliorienė – Aštuntosios lietuvių dainų šventės vyriausia meno vadovė. Šventė vyks liepos 2 d., sekmadienį, Illinois universiteto patalpose Čikagoje.

PAMINĖTA DAIL. V. PETRAVIČIAUS GIMIMO SUKAKTIS

Taip rašė kritikas Balys Chomskis dail. V. Petravičiaus prieš 30 metų paminėti Čikagos “Čiurlionio” galerijoje surengtos jo kūrybos parodos kataloge.

Šiomet minime šio kūrėjo šimtąsias gimimo metines, o jos buvo prisimintos jo gimimo dieną – gegužės 12-ją toje pačioje galerijoje vakare vykusia paroda.

Dail. Viktoras Petravičius (1906.05.12 – 1989.09.10) yra vienas iš žymiausių lietuvių grafikų, dirbusių ir išgarsėjusių keliuose kontinentuose. Mokėsi Lietuvoje ir Paryžiuje, vėliau kūrė savo tėvynėje, Vokietijoje ir Amerikoje. Ne vien tik pasireiškė kaip kūrėjas, bet ir dirbo pedagoginį darbą. Dalyvavo daugelyje grupinių bei individualių parodų. Šalia medžio raižinių, knygų iliustracijų, monotipijų, tapybos, skulptūrų, jis sukūrė ir vitražų, plakatų.

Turime šimtus atsiliepimų apie dail. Viktoro Petravičiaus kūrybą, kurią mums teko labiau pažinti, kuomet dailininkas 1949 m. atvyko į JAV ir apsigyveno Čikagoje, ir vėliau persikėlė į netolimaus esančią Union Pier vietovę (čia jis ir mirė). Daugelį kartų buvo proga ten lankytis ir iš arti matyti jo kūrybinį procesą, dailininkui pasiekus jau brandaus amžiaus.

Jis savo namą tame kurortiniame miestelyje buvo pavertęs galerija, net ir namo sienas, iš lauko pusės, buvo išdekoravęs didžiuliais piešiniais. Tai, turbūt, buvo vienintelis tokio pobūdžio namas visoje Amerikoje.

Dailininko kūryba buvo vertinama ir Lietuvoje

Būtų galima pacituoti daug ištraukų iš įvairių leidinių, kuriuose pristatoma dail. V. Petravičiaus kūryba. Štai, J. Korsakaitė 1983 m. Vilniuje išleistoje “XX a. lietuvių dailės istorijoje” rašė:

“Viktoras Petravičius priklausau prie pačių ryškiausių meninių individualybių ketvirtąjo dešimtmečio lietuvių grafikoje. Nepakartojamai savita jo kūryba sutapo su esminiais visos to meto lietuvių dailės poslinkiais. Nacionalinio charakterio bruožai Petravičiaus grafikoje nesikirto su moderniojo Europos meno poveikiu. Liaudies meno tradicijos jo raižiniuose pasireiškė ne išoriniu stilizavimu, o vidiniu giminumu liaudiškai pasaulėjautai ir plastikai. Geriausi dailininko kūriniai originalia ir nauja menine forma atskleidžia apibendrintus liaudies būties vaizdus, pakylėtus virš kasdieniškos realybės ir supoetintus. Petravičiaus kūryba naujai

praturtino lietuvių lakštingą ir iliustracinę grafiką. Į Lietuvos kaimą jis pažvelgė pro folkloro pasaulėvaizdžio prizmę, sintetinės tikrovės ir individualios poetinės vizijos impulsus. Tautodailei gimininga meninė išraiška organiškai suaugo su paties grafiko plastine mąstysena ir todėl buvo itin įtaigi. Dailininko sukurtos tautosakos iliustracijos turėjo neabejotiną poveikį tolesnei liaudiškų tradicijų plėtotei lietuvių grafikoje.”

Nors ir gyvendamas užsienyje, toli nuo tėvynės, dailininkas puoselėjo lietuviškąsias tradicijas. Tai pastebėdavo ir tarybiniais metais tėvynėje gyvenusieji kritikai.

Pavyzdžiui, Veronika Vildžiūnaitė “Kultūros barų” žurnale (1969 m. vasario mėnesį) rašė:

Viktoro Petravičiaus raižinių žavesį sudaro tik jam būdinga archaika, stilizacija ir virpančios, judančios, skambančios ritminės plastikos priemonės. Liaudies meno motyvai jo kūryboje įgyja gyvą ir savarankišką prasmę... Medžiai auga ornamentais kaip lietuviškose kraičio skryniose. Nulinkusios rugių varpos žmogaus didumo, o karvės mažos mažytės, visai kaip pasakoje. Tik viskas begalo lietuviška. Ir švelnu be sentimentalumo, ir gera be didelio džiaugsmo. Tokios jos, lietuviškos pasakos, įžymaus grafiko raižiniuose...”

Reikia pasakyti, kad mūsų tautiečiai šioje pusėje Atlanto irgi plačiai vertino šį dailininką ir puošdavo savo namus jo kūrinių.

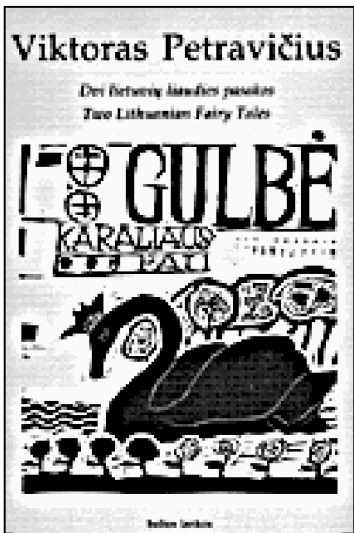
V. Petravičiaus kūrybą buvo “įsimylėjęs” fotomenininkas Algimantas Kezys, kuris buvo parašęs tritomį apie dailininką ir jo darbus.

Viena knyga buvo išleista 1991-siais A. Kezio leidyklos “Galerija”. Likusi medžiaga buvo nusiųsta Lietuvon ir ten išleista prestižinės Paknio leidyklos 1997 m. Taip pat buvo susuktas ir dokumentinis filmas apie V. Petravičių ir jo kūrybą.

Pirmosios kūrėjo dienos Amerikoje

Čia norisi pateikti vieną epizodą iš dail. V. Petravičiaus, kuris nebeliečia jo kūrybos, bet įsikūrimą naujame krašte – Amerikoje.

Šiandien mūsų privačiame archyve yra užsilikusi iškarpą iš anksčiau Čikagojeėjusio savaitraščio “Sandara”, 1949 m. spalio 7 d. laidos. Joje didelėmis raidėmis rašoma: “Juodukai apiplėšė Vikt. Petravičių”, o kiek žemiau “Iš tremtinio atėmė pirmą “pėdę” ir žiedą”!

Dail. V. Petrausko iliustracija.

Tai buvo savotiškas dailininko “pasveikinimas” atvykus į Dėdės Samo žemę. Čia kalbama, jog iš V. Petravičiaus buvo atimta pirmoji alga (senieji lietuviai vadino “pėde”), uždirbta Cicero esančiame fabrike, kur mūsiškis, kaip ir nemaža dalis kitų kultūrininkų, pradžioje buvo įsidarbinęs. V. Petravičius čia plūso naktinėje pamainoje ir į namus naktį nešėsi per savaitę uždirbtus pinigus (viso 60 dolerių, kas anais laikais buvo gana geras savaitinis atlyginimas).

V. Petravičius mėginęs rėkti, kai du juodukai buvo jį pačiupe už abiejų rankų ir iš abiejų pusių, bet turėjo nutilti, nes juodukai pradėjo mušti”, – taip rašoma prieš 57 metus minėtoje žinioje. Apie tai ir kitus pirmuosius nuotykius naujame krašte dailininkas pasakodavo savo pažįstamiems, prisimenant savo “krikštą” Amerikoje. Jis buvo ne tik geras menininkas, bet ir neblogas pasakotojas, ypatinai po to, kuomet “paimdavo” vieną, kitą stikliuką.

Dail. V. Petravičiaus gimimo šimtmečiui paminėti vakare (gegužės 12 d. “Čiurlionio” galerijoje) šalia kitų kalbėjo ir pats pagrindinis dailininko populiarintojas Amerikoje – Algimantas Kezys. Taip pat buvo rodomi filmai apie V. Petravičių, grojama pianinu ir t.t.

Šią trumpą apžvalgą norime baigti kaip tik A. Kezio mintimis, paskelbtomis jo redaguotoje knygoje “The Art of Viktoras Petravičius” – Viktoro Petravičiaus talentas pasižymi tyru spontaniškumu, visą gyvenimą seka savo įgimtą mūzą – tai kas ar karo metais, gyvenant savame ar svetimame krašte, būnant be didesnių rūpesčių ar kovojant už būvį, patekus į nelaimės ar ilsintis savo aviečių sodelyje netoli Michigan ežero... Petravičiaus kūrybinis kraitis, turtingas tapybos, grafikos, skulptūros darbais, jau dabar yra branginamas, tautiečių ir prijaučiančių. Dar geriau jį įvertins ateinančios kartos”.

Edvardas Šulaitis

LITUANISTINIO ŠVIETIMO SEMINARE – 16 ŠALIŲ ATSTOVAI

Gegužės 24 d., Vilniuje prasidėjo Tautinių mažumų ir išeivijos departamento (TMID) prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės rengiamas tradicinis kasmetinis seminaras užsienio lituanistinių mokyklų vadovams ir mokytojams “Lituanistinis švietimas užsienyje”.

Tris dienas truksiantis seminaras skirtas naujai įsteigtų užsienio lituanistinių mokyklų vadovams ir mokytojams. Jie bus supažindinti su naujaisiais lietuvių kalbos mokymo metodais dvikalbėje ugdymo aplinkoje, nuotolinio mokymo galimybėmis, pasidalins darbo patirtimi, aptars aktualius švietimo ir kitus klausimus.

Seminare dalyvauja daugiau nei 25 lituanistinių ugdymo įstaigų atstovai iš Airijos, Argentinos, Austrijos, Baltarusijos, Belgijos, Danijos, Didžiosios Britanijos, Ispanijos, Italijos, JAV, Norvegijos, Prancūzijos, Rusijos, Švedijos,

Šveicarijos ir Vokietijos.

“*Lituanistinės mokyklos yra viena svarbiausių grandžių ugdant jaunąją užsienio lietuvių kartą. Jose suteikiamos lietuvių kalbos ir kitos žinios, ugdomi būsimeji lietuvių bendruomenių atstovai, kurių dalis, tikimės, grįš į Tėvynę. Savo ruožtu mūsų valstybė remia bendruomenių iniciatyvas ir teikia visokeriopą pagalbą*”, - sakė TMID generalinis direktorius Antanas Petrauskas.

Departamentas kasmet aprūpina bendruomenes tautine atributika, metodinėmis ir mokymo priemonėmis, vadovėliais, literatūra, periodiniais leidiniais, rengia seminarus.

Lituanistines ugdymo įstaigas steigia užsienio lietuvių bendruomenės ar organizacijos, jose mokoma lietuvių kalbos, istorijos, etnokultūros, ugdomas pilietiškumas. Šiuo metu 25 valstybėse veikia 150 lituanistinio ugdymo įstaigų

GRŪTO PARKAS REKLAMUOJA LIETUVĄ

Anksčiau daug pikty kalbų ir kontroversijų sukėlęs Grūto Parkas Druskininkuose, dabar yra tapęs bene viena iš didžiausiųjų užsienio turistų pritraukimus mūsų tėvynėje. Apie šią reto pobūdžio ekspoziciją yra dažnai rašoma užsienio spaudoje. Apie Grūtą karts nuo karto skaitome ir Čikagos didžiuosiuose dienraščiuose.

Neseniai *Associated Press* žinių agentūra išplatino rašinį apie Grūto Parką kurį “Red Scare” pavadinimu įsidėjo *The Chicago Sun-Times* gegužės 14 d. “Travel” sekcijoje. Straipsnio, kuris su dvejomis Mindaugo Kulbio nuotraukomis užėmė beveik visą didelio

(daugiausia - 28 ir 21 Rusijos Federacijos Kaliningrado srityje ir JAV), kuriose mokosi 5,675 moksleiviai.

Giedrius Šniukas, TMID Užsienio lietuvių skyriaus Migracijos politikos ir informacijos poskyrio vedėjas

formato puslapį, buvo paruoštas Liudo Dapkaus.

Čia yra papasakojama, kas tas Grūto Parkas yra, nemaža kalbama apie jo sumanytoją, 63 m. amžiaus vyrą Vilumą Malinauską. Sakoma, kad šis, praturtėjo grybų eksportu į Vakarų, sudėjo į šį projektą du milijonus dolerių ir 2001 m. balandžio mėn. atidarė sovietinių skulptūrų ekspoziciją 50-ties akrų nusaustintų pelkių plote. Ten sudėtos ne vien tik skulptūros, bet ir kiti sovietinę ideologiją primenantieji eksponatai, yra atrakcija vaikams, restoranams, mažas zoologijos sodas.

V. Malinausko teigimu, parkas kasmet susilaukia apie 20 tūkstančių lankytojų, čia dirba 80 žmonių. Savininkas sako, kad pelno nėra, bet ir

piniginių nuostolių nebeturi.

Straipsnyje yra teigiamas 45 m. amžiaus istorijos mokytojos Danutės Juodienės iš Kauno atsiliepiamas apie šį parką. Taip pat pažymimi ir neigiami atsiliepiamai. Minimas ir buvęs Seimo narys Juozas Galdikas, vedęs akciją dėl šio parko uždarymo. Rašoma, kad J. Galdiko ir kitų didelių ekspozicijos priešininkų medinės figūros dabar stovi šalia sovietinių vadų.

Prie straipsnio įdėtos informacijos, kaip į Grūto Parką patekti, kur apsistoti, kokia įėjimo kaina ir kt. Be abejo, šį rašinį patalpino ir daugiau Amerikos dienraščių ir iš šio krašto šiemet bus susilaukta daugiau turistų, kurie aplankys Lietuvą ir stengsis patekti ir į unikalią Grūto Parką.

Ed. Šulaitis

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:00-9:30 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.
Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

“LIETUVIŲ TAUTOS – LIETUVIŲ KALBOS LIKIMAS”

Dr. Algimantas Liekis

Tokiu pavadinimu Lietuvos knygynuose pernai buvo pasirodęs ir greitai išpirktas istoriko Algimanto Liekio knygų tritomis, skirtas nušviesti lietuvių kalbos reikšmę Tautos ir jos valstybės susikūrimui, stiprėjimui ir išlikimui įvairiais istorijos laikotarpiais, taip pat lietuvių išeivijoje. “Dirvos” skaitytojams autorius pateikia ciklą pasakojimų apie problemas, nagrinėjamas tose savo knygo-se. Manytume, prisiminti jas, priežastis dėl ko vos nežuvo ir visa mūsų, lietuvių tauta, kodėl nekartą žlugo nenukariauta Lietuvos valstybė, vėta prisiminti ir šiandieną, kai Lietuva vėl nepriklausoma, yra NATO ir Europos Sąjungos narė; prisiminti, kad geriau suvokus ir šiandienos pavojus Tautai ir Nepriklausomybei.

I.

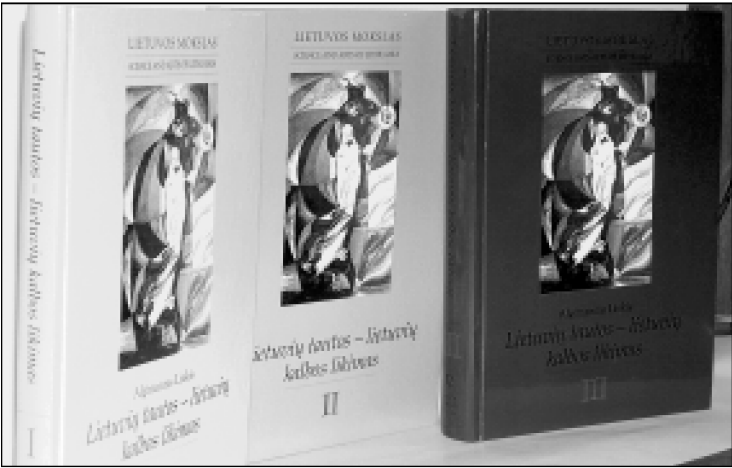
Dar XX a. pradžioje būsimasis Lietuvos prezidentas Antanas Smetona straipsnyje “Lietuvio žymės” rašė: “Kas yra lietuviai? Kas sieja draugėn lietuvių?” Ir toliau pats atsakė: “Dabarties lietuvių pamatas yra savita kultūra ir ypač jo gimtoji kalba. Taigi kas laiko save lietuviu, bet nemoka ir nerodo noro mokytis lietuviškai, tas nebe lietuvis, tas nesusipratęs (...). Kalba yra viešoji sielos žymė, kuria pareiškama tai, kas yra mūsų viduje, kalba yra forma, be kurios negalima pasirodyti savotiška tautinė mintis...”

Lietuvių kalbai, kaip vienai svarbiausiųjų mūsų tautos amžinumo garantui, jos vaidmens raidos analizei ir skiriama šių knygų trilogija.

Pirmoji tritomio knyga skirta lietuviškam žodžiui Tėvynėje ir svetimose šalyse, jo reikšmės Tautos atgimimo ir išlikimui Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės, spaudos draudimo ir Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo ir stiprinimo metais, taip pat lietuvių išeivijai Amerikoje ir kitose šalyse bei

nustatyti pastarosios vaidmeniui lietuviybės išlaikymui, Nepriklausomos Lietuvos atkūrimui.

Daug kas linkęs manyti, kad mūsų valstybė žlugo tik tada, kai XVIII a. pabaigoje ją unijos ryšiais susietą Lenkija pasidalino agresyvieji kaimynai ir Lietuva pateko Rusijos imperijon. Bet dar XIX a. pabaigoje mūsų tautos dainius Maironis savo poemoje “Jaunoji Lietuva” rašė: “O laikas, jau laikas iš naujo pakilti, štai penketas amžių – naktis be aušros ...”. Vadinas, Maironiui Lietuvos valstybės žlugimas jau nuo bene Liublino unijos (1569 m.), pasirašytos su Lenkija nelygios partnerystės pagrindais ir sudariusios sąlygas išgalėti ir lietuvių žemėse lenkų kalbai ir kultūrai, iš dalies dėl ko jau gar-siojoje 1791m. gegužės 3 d. tos unijinės valstybės Konstitucijoje iš viso nebeminimas ir Lietuvos vardas – ji jau skelbta eiline Lenkijos provincija, neatskiriama dalimi. Nors šiaip ta Konstitucija laikyta ir laikoma gan pažangia tiems laikams;

Dr. Algimanto Liekio tritomio “Lietuvių tautos-lietuvių kalbos likimas” viršeliai (Lietuvos trispalvės vėliavos spalvų).

joje siekta įtvirtinti centralizuotą respublikinį nors ir monarchinį valdymą. Tik, gaila, kad ta respublika jau būtų buvusi tik lenkų respublika.

XIII – XV a. karalių Mindaugo – Vytauto sukurtoji Lietuva buvusi viena galin-giausių valstybių Europoje, beveik porą šimtmečių gynusi Vakarų Europą nuo totorių – mongolų antpuolių, rytų slavus – nuo kryžuočių, žlugo ne kieno nukariauta, o dėl to, kad pasidavė svetimųjų įta-kon, kad ją valdantysis elitas – bajorija, šviesuomenė at-trūko nuo savo tautos, išdavė ją, patikėję, kad paniekinę savo tautos kalbą, kultūrą, greičiau šiandienos terminu “taps tikrais europiečiais”, kad lietuvių kalba yra tik pagonių kalba ir visai ne-tinkanti aukštesnio luomo, elito žmonėms.

Prie lenkiškumo skleidimo ypač daug prisdėjo Katalikų Bažnyčia ir Lietuvos valdovai, sutikę patys apsikrikštyti, jie suteikė visas sąlygas skleisti Kristaus mokslą lenkų kuni-gams ir vienuoliams, kurie nesistengė išmokti lietuvių

kalbos, o, jausdami valdžios globą, reikalavo, kad vietiniai išmoktų jų, atėjų kalbą, skleidami prietarą, kad lietuvių pagonių kalba besimeldžiančių Dievas neišklausysiąs. Čia ir sutapo lenkų ponų, kunigų ir vienuolių ir lenkiškais blizgučiais susižavėjusių lietuvių, norinčių greičiau pasi-justi “europiečiais”, interesai. Tad net iki XIXa. pabaigos daugelis Lietuvos tikinčiųjų, ypač atsidūrusių Amerikoje ir kituose svetimuose kraštuose, Katalikų Bažnyčia, katalikybę laikė “lenkų vera”, manydami, kad ir jie irgi esą “lenkai”.

Tai, kad ir Lietuvos valstybės didybės laikais, jos valdovai nesipriešino svetimos kalbos ir kultūros įsigalėjimui, nulėmė ir tai, kad lietuviai, nors vieninteliai iš baltų dar XIII a. sukūrė vieną galin-giausių Rytų Europoje valstybę, bet toje valstybėje patys lietuviai nei savo skaičiumi, nei kultūra nebuvo vyraujantys, kaip nebuvo valstybi-niais nei lietuvių kalba, nei jos raštas - lietuviai savo valstybę sukūrė dar neturėdami rašto; sukurta savo valstybę nesiekė

paversti lietuvių ir toleravo visas kalbas ir religijas. Iš dalies taip elgtis vertė ir būtinybė, kad išlaikius savo valdžioje ir ap-krikštytas rytų slavų tautas, ku-rios jau X a. kartu su krikštu bu-vo perėmusios iš Balkanų ir sla-vų raštą. Tad lietuviai valdovai ir ėmė naudoti tą jų raštą susira-šinėjimams, daugiausia su Rytų kraštais, o su Vakarų – lotynų. Tas naudojamas slavų (senųjų gūdų) raštas ilgainiui tapo Lie-tuvos valdovų raštinių kalba, kuria rašytos valstybės aktų knygos, daryti teisiniai aktai ir kt. Bet ta kalba labai skyrėsi nuo Maskvos kunigaikštijos slavų – rusų kalbos, tad tenai neretai ji tenai traktuota ir kaip lietuvių kalba. Bet ta kalba buvo gan artima ir lenkų, todėl, matyti, Lietuvos valdantieji po Liublino unijos palyginus taip lengvai ir greitai priėmė ir XVI a. pabaigoje sutiko, kad lenkų kalba būtų Lietuvos-Lenkijos valstybės kalba (oficialiai lenkų kalba Lenkijos ir Lietuvos valstybėje paskelbta valstybine 1696 m.). Nuo tada be šios kal-bos nebuvo įmanoma padaryti jokios karjeros valstybinėje tar-nyboje. **Tik reformacinis są-jūdis į pirmą vietą buvo iš-kėlęs gimtosios kalbos varto-jimą ir tautinių bažnyčių kū-rimo svarbą.** Bet ir tuo pasi-naudojo lenkai ir išgavo iš po-piežiaus sutikimą, kad pamal-dos katalikų bažnyčiose būtų laikomos lenkiškai, kaip “vieti-ne” kalba. Lenkų ir lotynų kal-bos imtos naudoti ir jėzuitų įsteigtame Vilniaus universite-te. Tad ir po reformacijos lietu-vių kalba liko tik “liaudies šne-kamąja”, atsiradus dar geres-nėm sąlygoms polonizacijai.

(Bus daugiau)

RENGINIŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 4 d., sekmadienį, 12 val., - Lietuvių bendruomenės Clevelando skyrius ruošia metinį susirinkimą Dievo Motinos parapijos konferencijos kambaryje.

BIRŽELIO 11 d., sekmadienį, 3:00 val. p.p. **Baisiojo Birželio** minėjimas Latvių bažnyčioje, Lakewood, OH. Rengia Clevelando Baltiečių komitetas.

BIRŽELIO 18 d. 11:30 Tėvų dienos priešpiečiai Šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 12 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS CLEVELANDE

Kiekvieno birželio mėnesį minime didžiąją Lietuvos ir kitų Baltijos šalių tragediją, Sovietų Sąjungos vykdytu žiaurių nusikaltimų pasekmes: kraštų okupaciją ir platų terorą bei masinius trėmimus į Sibirą, kur daugelis žuvo. Šį birželį sueina 65 metai nuo tų trėmimų bei žmonių naikinimo pradžios. Šių trėmimų prisiminimas reikalauja gilaus susikaupimo nes nuostoliai buvo dideli.

Anksčiau mes minėdavome šiuos įvykius savo tarpe, bet nuo 1979 metų minime juos kartu su mūsų likimo draugais latviais ir estais.

Šiais metais birželio minėjimas vyks sekmadienį, birželio 11 d., 3:00 val. p.p. Latvių parapijos patalpose, Andrews Ave. (West 152-a gatvė) ir Detroit Ave., Lakewood, Ohio.

Bažnyčioje bus ekumeninės pamaldos už nuo ko-

munistų režimo žuvusius bei nukentėjusius lietuvius, latvius ir estus. Pamaldas praves kun. Gediminas Kijauskas, S.J. ir keturi latvių bei estų dvasiškai. Pamaldų metu giedos latvių solistė Agnese Fisere. Jai akompanuos Liga Zemėsaraja. Iškilmingose pamaldose dalyvaus JAV, Baltijos Valstybių ir svarbių tarptautinių organizacijų vėliavos.

Po pamaldų bus trumpas paminėjimas parapijos salėje. Kalbą pasakys Bendrojo Amerikos Baltiečių Komiteto (Joint Baltic American National Committee) vykdomasis direktorius Karl Altai iš Washington, D.C. Jis taip pat suteiks vėliausias žinias apie “Komunizmo aukų paminklo” statybą Washingtone, netoli JAV Kongreso rūmų. Po minėjimo bus kavutė ir baltiečių bendravimas.

Minėjimą rengia ir visus

DIRVAI AUKOJO

J.Stuopis, Sharon, MA	45
M.Jasėnas, Mt. Dora, FL	25
G.Leonas, Bradford, NH	10
K.Zimmerman, Painesville, OH .	10
V.Šaulys, Chicago, IL	5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

dalyvauti kviečia Clevelando baltiečių komitetas.

Mirties pranešimas

Tenka pranešti liūdną žinią, kad gegužės mėnesio 13 dieną mirė

GERARDAS JUŠKĖNAS

sulaukęs 88 metų amžiaus.

Jo gyvenimas buvo audringas. Augo Kaune, vėliau persikėlė į Alytų, kur baigė gimnaziją. Studijavo inžineriją Vytauto Didžiojo Universitete. Nuo jaunystės priklausė skautų organizacijai. Universitete priklausė korporacijai Vytis.

1940 metais sukūrė šeimą su Anele Kazlauskaite. Susilaukė dviejų dukrų ir drauge augino svainės sūnų ir dukrą. Karo metas išbloškė jį iš namų. Teko praleisti 4 metus bombarduojamoj Vokietijoje.

1949 m. su šeima atvyko į Ameriką. Apsistojo Bostone ir po kelių metų persikėlė į Clevelandą. Čia vėl teko pradėti iš pradžios, išmokti kalbą ir įsigyti profesiją. Dirbo visokius darbus kol išmoko kalbą ir įsigijo profesiją. Pradėjo dirbti Allstate draudimo įstaigoj IBM skyriuje. Ten prabuvo 30 metų kol sulaukęs 65 metų išėjo į pensiją.

Gerardas mėgo fotografuoti, priklausė CPS klubui, dalyvavo spaudoje: *Dirvoje*, *Drauge* ir *Skautų aide*. Ne tik rašė, bet ir iliustravo savo nuotraukomis. Buvo aktyvus Šv. Jurgio parapijos narys.

Staigiai susirgo ir mirė po 2 savaičių. Liūdesy liko žmona, dukros Meilutė ir Ramunė, svainės anūkai ir 10 proanūkų.

N.K.J.

(Atkelta iš 7 psl.)

PALM BEACH...

Miklas vadovauti Kontrolės komisijai, kurią jis sudaro savo nuožiūra. K. Miklas kontrolės pirmininku yra nuo 1988 metų.

LB Tarybos narė Dalia Augūnienė perdavė Lietuvos žinias. Visi buvo nepaprastai patenkinti jos gan turtinga apžvalga. Po to buvo diskusijos įvairiais Bendruomenę liečiančiais klausimais.

DAYTONA BEACH, FL

Lietuvių pamaldos ir susirinkimas įvyko gegužės 14 d. Mišias atnašavo kun. Richard Grasso, jam asistavo Arūnas Šiulte, skaitinius atliko Marija Jankauskienė ir giesmes giedojo Antano Skridulio vedamas “Sietyno” choras. Po pamaldų parapijos salėje vyko Motinos dienos minėjimas. Klubo pirmininkui Juozui Baltrušaičiui išvykus į stalo teniso varžybas, minėjimo programai vadovavo Algirdas Šilbajoris. Narimantas Karaša, Birutė Kožicienė ir A. Šilbajoris paskaitė eilėraščius ir “Sietyno” choras padainavo motinom skirtas dainas. Programai pasibaigus, Lietuvių klubo valdybos moterys visus pavaišino skaniais namie pagamintais pietumis.

Birželio 11 d. Daytona Beach lietuvių renginį ruoš Lietuvių bendruomenės valdyba.

Lietuvių biuletenis, 2006.05.22 Nr.250.

Charlotte ir Kirk Pettit, CT Lietuvių fondui atsiuntė \$50 auką. Įrašydami į LF savo tris lietuvaite dukteris: Daiva, Dalia ir Simoną. LF adresas: **14911 127th Street, Lemont, IL 60439, tel. 630-257-1616.**

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi išeivijos lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokančių suradimu.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos mokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai mažiau begauna. *Dirvai* tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki 2006 m. rugpjūčio 21 d. praveisti naujų skaitytojų telkimo vąjų.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, už *Dirvą* metams (JAV ir Kanadoj) moka tik 40.00 dol.

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems oro paštu 115.00 dol.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaimynystėje ar ir toliau gyvenančių (JAV ar Kanadoje), kurie *Dirvos* neskaito, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime *Dirvą* kurį laiką siųsti nemokamai, kad jie pilnai su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

Pavardė ir vardas

Nr. ir gatvė

Miestas Valstybė Zip

Tel. numeris

Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlomą adresą:

Pavardė ir vardas

Nr. ir gatvė

Miestas Valstybė Zip

Kauno "Žalgiris" nuvainikuotas. Kauniečiai po dramatiškos kovos 64:70 pralaimėjo Vilniaus "Lietuvos rytui", ir, nusileidę finalo serijoje 0-4, prarado čempionų titulus. Lietuvos krepšinio lyga (LKL) turi naują čempioną.

SPORTO ŽINIOS

ŽYDRŪNO ILGAUSKO ATEITIS – MIGLOTA

Keletą artimiausių savaičių "Cleveland Cavaliers" vadovams teks gerai pasukti galvas. Artėja NBA naujokų birža, kurioje klubas turi tris šaukimus. Be to, reikės sėsti prie derybų stalo su laisvaisiais agentais tapsiančiais žaidėjais.

Tačiau pirmiausia teks priimti sprendimą dėl Žydrūno Ilgausko. Anot vieno klubo atstovo, komandos vidurio puolėjas iš Lietuvos gali tapti pagrindiniu žaidėju mainų objektu. Ž. Ilgausko ateitis priklausys nuo to, kiek ateinančio sezono komandos žaidimo schema leis pasireikšti jo talentui.

"Cavaliers" treneris Mike Brown pareiškė, kad norėtų turėti asistentą-puolimo specialistą. Kartu jie suderintų žaidimo filosofiją, išsakytų pageidavimus, o galutinį žodį tartų "Cavaliers" generalinis vadybininkas Danny Ferry.

Pasak specialistų, Cleveland komanda ne kartą pasirodė daug geriau, kai žaidė žemesni, bet greitesni prieikinės linijos žaidėjai. Pavyzdys – aukštaūgio Anderson Varejao žaidimas. Kita vertus, klubo vadovų netenkino suprastėję lietuvių statistikos rodikliai. Per atkrintamąsias varžybas 10 taškų vidurkis ir

45 proc. taiklumas – per žema kartelė Ž. Ilgauskui.

"Cavaliers" svarstys galimybę neatsilikti nuo NBA realijų. Tereikia atsisakyti tokio vidurio puolėjo kaip Ž. Ilgauskas ir padidinti žaidimo tempą. Žinoma, D. Ferry, praėjusią vasarą su lietuviu sudėjęs 5 metų 51 mln. JAV dolerių vertės sutartį, stengsis išlaikyti jį komandoje.

Net jeigu ir senbuvis patektų į mainų sąrašą, jo kaina ir paklausa rinkoje būtų labai aukšta. 30 metų Ž. Ilgauskas yra trečias tarp geriausių NBA centrų po Shaquille O'Neal ir Yao Mingo, tad daugelis komandų neatsisakytų užpildyti pagrindinio penketo viduryje žiojėjančią skylę. O kol kas lietuvių likimas bus sprendžiamas per ateinančius mėnesius.

LGITIC

Gegužės 26 d. Suomijoje prasidėjo Europos vyrų bei moterų dziudo čempionatas, kuriame dalyvauja septyni Lietuvos atstovai. Albertas Techovas (svorio kategorija iki 60 kg) šešioliktfinalio kovoje nugalėjo prancūzą Cyril Soyer, aštuntfinalyje pralaimėjo austriui Ludwig Paischer, paguodos turnyro pirmojoje kovoje įveikė Izraelio sportininką Gal Yekutieli, antrąją kovą pralaimėjo olandui Ruben Houkas bei pasitraukė iš tolesnės kovos dėl apdovanojimų.

35-ą kartą Prancūzijoje vykusiose klasikinėse "Tour de Vendee" dviratininkų lenktynėse paskutinis - 80-as finišavo "Unibet.com" ekipos narys Drąsutis Stundžia. 201 km distancijos finiše Lietuvos dviratininkas 7 minutes ir 36 sekundes pralaimėjo lenktynių nugalėtoju tapusiam ispanui Mikel Echeverri Gaztanagai.

Diunkerk-Gravlin "Maritime" klubas su Dainiumi Adomaičiu ir Sauliumi Kuzminsku antrosiose Prancūzijos vyrų krepšinio pirmenybių (PRO A) ketvirtfinalio rung-

tynėse svečiuose 68:99 (13:32, 16:15, 14:33, 25:19) pralaimėjo Strasbūro SIG ekipai ir serijos iki dviejų pergalių rezultatas tapo lygus - 1:1. Pirmąjį susitikimą namuose "Maritime" laimėjo 70:61.

Trečiosiose Ispanijos ACB krepšinio lygos ketvirtfinalio serijos rungtynėse Dainiaus Šalengos Žeronos "Akasvayu" klubas išvykoje 84:93 (22:31, 19:20, 18:26, 25:16) nusileido Vitorijos "TAU Ceramica" komandai, kuri vėl persvėrė serijos iki trijų pergalių rezultatą - 2:1. Pirmąjį susitikimą svečiuose "Akasvayu" krepšininkai pralaimėjo 68:80, o antrajame savo aikštėje šventė pergalę 83:74.

Vokietijoje vykstančiose daugiadienėse "International Bayern Rundfahrt" daugiadienėse dviratininkų lenktynės 23-ias antrajame etape finišavo "Agritubel" ekipos narys Aivaras Baranauskas.

Gegužės 27-28 dienomis Nidoje burlentininkai varžėsi tarptautinės regatos "Neil Pryde Baltic Cup" pirmajame etape.

LGITIC

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service
481-5397
New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!
OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200 th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit
LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204
linas@fixlerrealty.com
www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com
Fixler Realty Group, Inc.
Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga
William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770
Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jauką atmosferą rūdėsio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION
SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ
Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119
DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.
KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)